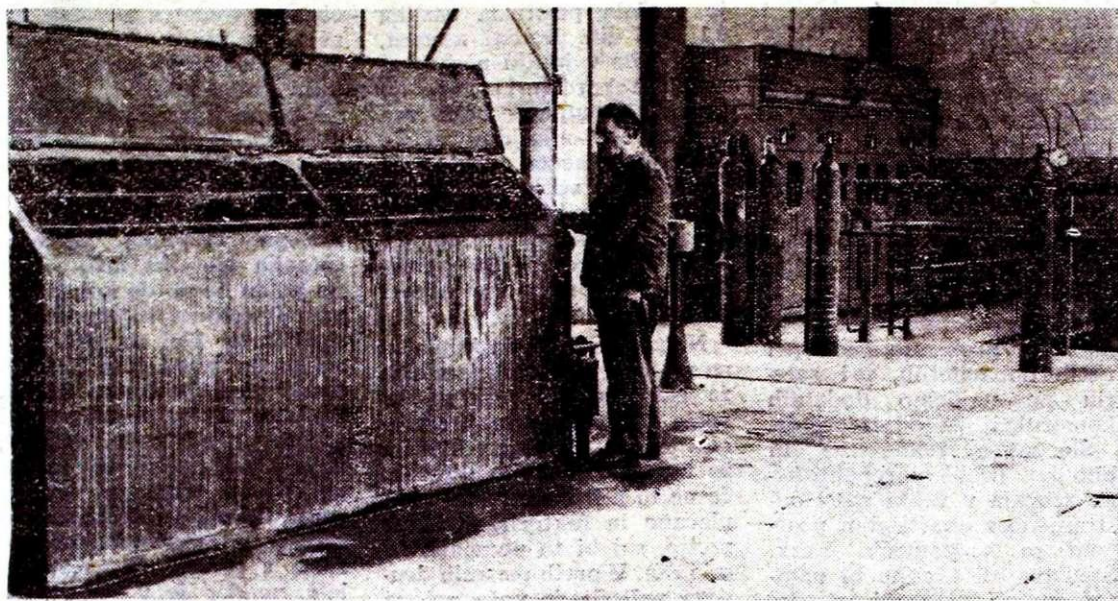

Jesenice, 17. septembra 1971

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE
 — Uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Čistilne naprave GEIGER v strojnici na jezu

Dipl. oec. Mitja Medvešček o akcijskem programu finančno-računovskega sektorja

Držati se dogovorov znotraj podjetja in med podjetji

Ceprav je bil tudi akcijski program finančno-računovskega sektorja, tako kot programi ostalih delovnih enot in služb, sprejet že ob koncu junija in se po njem že ves ta čas ravna, smo prosili direktorja sektorja dipl. oec. Mitja Medveščka, da nam predstavi osnovne naloge vsebovane v programu in seznanimo z doseženimi rezultati.

UREDNIŠTVO: Nedvomno je vaš akcijski program najbolj pogojen s splošno situacijo v jugoslovanskem gospodarstvu in odvisnosti od izizentovarniških dejavnikov. Prosimo, če bi nam predstavili osnovne značilnosti vašega programa oziroma najpomembnejše naloge.

DIPL. OEC. MITJA MEDVEŠČEK: Predno bi podčrtal osnovne naloge akcijskega programa, moram poudariti, da glede na splošno situacijo v jugoslovanskem gospodarstvu, naš program zajema predvsem finančno problematiko, ne pa tudi stroškovne in obratnega knjigovodstva. Osnovna problematika je namreč dinar, medtem ko samo vodenje ekonomsko-finančnih pokazateljev poslovanja ni problematično, kar dokazujejo tudi doseženi rezultati v prvih osmih mesecih. Akcijski program smo razdelili na pet poglavij, ki jih bom v strnjenih besedah poskušal v odgovoru obrazložiti.

Na prvo mesto smo postavili vprašanje blokade žiro računa podjetja, saj je znano, da je podjetje blokirano že od februarja 1967. Razumljivo je, da je naša najpomembnejša naloga znižati visok saldo kupcev, ki neposredno vpliva na blokado in

port in Merkur. Iz seznama je razvidno, da je med njimi samo eno industrijsko podjetje. Trgovina pa, ki se je postavila kot vmesni člen med enimi in drugimi proizvajalci pa glede na kapital, ki ga je trošila za ekstenzitetno poslovanje, svoje obveze zelo slabo pokriva izven obsegov normalnih kompenzacijskih poti. Iz tega razloga tudi v akcijskem programu predvidevamo ostrejši kurz do trgovine v pogledu plačevanja svojih obveznosti do nas.

Poleg blokade in kupcev, naš akcijski program obravnava tudi vprašanje naših dolg do amortizacije, za katerega bi morala biti blokada resnično višja pa je bila porabljena za obratna sredstva. V zvezi s tem program predvideva različne konkretne oblike za izboljševanje oziroma zmanjševanje dolgovanja kupcev. Kajti podobno krivuljo kot jo ima blokada, zasledimo tudi pri saldu kupcev in sta obe krivulji v tesni zvezi. Dolgovanje kupcev je bilo januarja letos 252,4 mio din, v začetku avgusta pa že 316,2 mio din. Vzroki za tak porast so znani. Poleg splošne nelikvidnosti kupci, predvsem grosisti, ne izpolnjujejo niti tistih obvez, za katere so vezani pri vezani trgovini. Ker niti kompenzacije, še manj pa akceptni nalog nista obvezna oblika plačila, ob znani resnici, da Železarna ne more groziti z masovnim ustavljanjem dobav, so plačila odvisna od prioritete, ki jo pri posameznih podjetjih uživa Železarna in od osebnih intervencij. Akceptni nalog se lažje dobi pri podjetjih, ki so v podobnem položaju kot Železarna, vendar tak akcept obenem pogojuje kreditiranje za obdobje blokade. Med našimi največjimi kupci in obenem dolžniki so: Metalka, Celik, Metalservis, Željpho, Jeklotehna, Kovinotehna, Metalna, Brodomaterial, Ferim-

port in Merkur. Iz seznama je razvidno, da je med njimi samo eno industrijsko podjetje. Trgovina pa, ki se je postavila kot vmesni člen med enimi in drugimi proizvajalci pa glede na kapital, ki ga je trošila za ekstenzitetno poslovanje, svoje obveze zelo slabo pokriva izven obsegov normalnih kompenzacijskih poti. Iz tega razloga tudi v akcijskem programu predvidevamo ostrejši kurz do trgovine v pogledu plačevanja svojih obveznosti do nas.

Poleg blokade in kupcev, naš akcijski program obravnava tudi vprašanje naših (nadalj. na 2. str.)

Direktor sektorja za ekonomiko dipl. inž. Ivo Arzenšek o akcijskem programu

Naloge usmerjene k boljšemu gospodarjenju in k boljšim poslovnim rezultatom

O nalogah, ki jih vsebuje akcijski program sektorja za ekonomiko je podal podrobno informacijo direktor sektorja dipl. inž. Ivo Arzenšek:

Sektor za ekonomiko oziroma posamezni oddelki znotraj sektorja, imajo že po svojem značaju dela naloge, ki so vezane na daljša časovna obdobja. Seveda so vmes tudi take, ki jih moramo opraviti do konca leta, vendar so te v bistvu naloge, ki izhajajo iz naše normalne delovne obveznosti. Vse službe oziroma oddelki so v okviru našega akcijskega programa sprejele tiste naloge, ki lahko najhitreje in najbolj učinkovito vplivajo na boljše poslovne rezultate podjetja. Posamezne naloge je časovno zelo težko opredeliti, ker se nekatere prelivajo še v leto 1972, druge pa sovpadajo celo v srednjeročni načrt razvoja. Povsod pa, kjer je mogoče predvidevati časovno opredelitev, smo to tudi v akcijskem programu navedli. Najpomembnejše naloge, vsebovane v našem programu, so po posameznih oddelkih oziroma službah naslednje:

ODDELEK ZA EKONOMSKE ANALIZE IN PLANIRANJE, mora do konca leta intenzivno delati na letnem planu za leto 1972, v katerem mora v čim večji meri upoštevati že izdelane analize optimalnih programov s težnjo, da se dosežejo kar najboljši poslovni rezultati. Do konca leta moramo zaključiti tudi z uvajanjem sistema

letnega planiranja, mrežnega planiranja remontov in ekonomskega predvidevanja prodaje. Delati pa tudi na uvajanju sistema terminiranja, računovodskega obračuna, saldakov, mešanice in zalog legur v jeklarni ter na nekaterih manjših sistemih. Na oddelku morajo tudi povečati število in kakovost ekonomskih analiz, predvsem na osnovi zahtev obratov in služb v tovarni. Razen tega bodo čimbolj popolno obdelali in predvideli investicijska vlaganja, zlasti še vlaganja v novo hladno valjarno. Njihova obveza pa je tudi kontroliranje izvajanja že izdelanih analiz in predlogov. Ze iz samih nalog je razvidno, kar velja tudi za naslednja področja, katere naloge je mogoče časovno opredeliti, katere pa imajo daljnosežnejši značaj, večina pa je kot sem že poudaril vsebovana v rednih delovnih obvezah naših sodelavcev.

CENTER ZA OBDELAVO PODATKOV mora delati na tem, da se čim prej dokončno uredi evidenca in obračun polizdelkov in izdelkov ter dopolniti evidenco in obračun materiala z naročili in ABC metodo za rezervne dele. V jeklarni mora uvesti evidenco s tako imenovanimi šaržnimi kartoni in vpeljati evidenco proizvodnje predelovalnih obratov s pomočjo nove dokumentacije. Ena pomembnih nalog je tudi izdelava in testiranje programa za obračun planskih stroškov, izdelava predkalkulacij in pokalkulacij ter nadaljevanje s programi TKR za pisanje atestov, raziskav in analiz.

ODDELEK ZA ORGANIZACIJO DELA med najpomembnejše naloge uvršča izboljševanje sistema zalog rezervnih delov in izdelavo vseh potrebnih priprav za uvedbo tega v praksi. Razen tega mora zaključiti z uvedbo delovne in kontrolne dokumentacije za preventivno vzdrževanje naprav v valjarnah Bela in pristopiti k uvedbi preventivnega vzdrževanja v aglomeraciji. Nadaljevati pa

(Nadalj. na 3. strani)

8. seja DS ZP Slovenske železarne

Predsednik delavskega sveta ZPSZ Tomaž Ertl je za sredo, 15. septembra sklical 8. sejo, ki je bila v Kotljah na Koroškem. Dnevni red je bil zelo obširen. Poleg tega, da so na seji pregledali izpolnjevanje sklepov 7. seje, so razpravljali še o poročilu, ki obravnava delo poslovnega odbora ZPSZ ter poslovno poročilo za prvo polletje letošnjega leta. Na dnevnem redu 8. seje je bila tudi zasnova načrta proizvodnje in notranjega blagovnega prometa za leto 1972. Člani delavskega sveta so obravnavali tudi pobudo poslovnega odbora ZPSZ za enotno urejevanje delitve dohodka in osebnih dohodkov znotraj ZPSZ na osnovi samoupravnega sporazuma. Seje delavskega sveta v Kotljah so se poleg članov udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij tovarn, predsedniki delavskih svetov tovarn ter člani poslovnega odbora ZPSZ.

Ko je leto dni po uspešnem referendumu o združitvi Slovenskih železarn v združeno podjetje, delavski svet ZPSŽ sklenil, da se ta dan, to je 15. september, praznuje kot dan slovenskih železarjev, je ta odločitev imela globlji pomen kot samo manifestativnega. Proglasitev dneva slovenskih železarjev naj bi predvsem v vsebinskem pogledu pomenila novo kakovost v pogledu medsebojnih odgovornosti in ekonomskih odnosov med temeljnimi organizacijami združenega dela, med slovenskimi železarnami. Kajti nesporna resnica je, da kakršna koli integracija, grajena samo na fizični delitvi dela, ne prinaša bistveno boljših, najmanj pa trajnejših rezultatov, kar nam dosedanja praksa v združenem podjetju tudi potrjuje. Zato je naslednji korak, ki ga narekuje nadaljnji kakovostni razvoj integracije slovenskih železarjev: v oblikovanju **SKUPNE ODGOVORNOSTI IN SKUPNEGA SODELOVANJA V FINALNEM DOHODKU** združenega podjetja. Šele takrat, ko bo uresničeno to, bo 15. september resnični praznik slovenskih železarjev.

Danes, ko ni nobene dileme več o krepitvi nadaljnjega razvoja slovenskega železarstva, kot ene vodilnih panog v slovenskem gospodarstvu, je nadaljna kakovostna rast samoupravne integracije še kako aktualna. Ob tem pa je nujno že v začetku poudariti določilo XXI. dopolnila zvezne ustave, ki pravi: »Od dohodka, ki ga temeljne organizacije združenega dela ustvarijo skupaj z združenjem in poslovnim sodelovanjem, pripada vsaki od teh organizacij del, ki ustreza njihovi udeležbi pri ustvarjanju tega dohodka, ki ga temeljna organizacija združenega dela ustvarja s svojim poslovanjem in o katerem delovni ljudje v njej neposredno odločajo na podlagi svojega dela...« Ob tem torej ne more biti nobene dileme o neupravičenem prelivanju ali odtuževanju dohodka izven doseženih poslovnih rezultatov posamezne organizacije združenega dela.

Nadaljnji kakovostni razvoj oziroma višjo stopnjo integracije pa je mogoče razviti le na osnovi skupne delitve dohodka kot končnega rezultata vseh treh temeljnih enot združenega dela združenega podjetja. Pred nadaljnji razvoj samoupravne integracije slovenskih železarn se torej postavlja vprašanje: kako integrirati materialne rezultate temeljnih enot združenega dela. Pri tem pa ni mišljena centralizacija različnih skladov na direkciji združenega podjetja in administrativno razdeljevanje na osnovi nekih pravilnikov. To pomeni, da vsaka temeljna enota združenega dela vlaga svoje živo in svoje mi-

Dan železarjev in nadaljno povezovanje ter krepitev samoupravne integracije

nulo delo, ki morata biti tudi izmerjena, kaj pomenita v skupnem dohodku. Kajti delež vsake posamezne temeljne enote ali železarne v skupnem dohodku, se potem meri po deležu živega in deležu minulega dela. Prvi koraki v tej smeri so narejeni v pogledu skupnih načel o delitvi dohodka po delu. To pomeni, da bo v vseh treh organizacijah združenega dela veljalo načelo za isto delo isti osebni dohodek, kar bi bila tudi osnova za preciziranje udeležbe živega dela v skupnem dohodku. Potem je tu še preciziranje udeležbe minulega dela, ustreznimi obrambnimi mehanizmi, ki bi preprečevali eventuelne deformacije in drugo.

Skratka kompleks vprašanj, ki vsako za sebe zahteva temeljite strokovne obdelave in širše razprave, in o katerih bodo delovni kolektivi hoteli imeti kar najbolj precizirane in čiste račune, predvsem pa vsestranske in prepričljive razlage. Kajti tako integrirani materialni rezultati bodo morali biti naloženi na skupnem žiro računu in vsaka temeljna enota združenega dela bo gledala na svoj dohodek oziroma kaj dobiva od skupnega dohodka. Eksistenca posamezne železarne ne bo odvisna le od sredstev s katerimi sama operira doma, ampak tudi od sredstev s katerimi operira tudi združeno podjetje. S tem pa samoupravna integracija dobi novo kakovost, kajti delavci vseh treh temeljnih enot ne bodo imeli pred očmi samo rezultatov svoje temeljne enote, temveč tudi rezultate dela združenega podjetja oziroma vseh treh temeljnih enot združenega dela. To pa pomeni čvrsto osnovo za integracijo številnih področij dela o katerih je že od zametkov o integraciji podjetij govora, ki pa so več ali manj ostala proklamacija zaradi zoženih interesov na lastno podjetje, ker ni bila medsebojna odvisnost pogojena v skupni odgovornosti in v skupnem sodelovanju v finalnem dohodku.

Klima za ta proces je danes izredno ugodna, saj so te nove kakovosti vsebovane v ustavnih dopolnilih zvezne ustave in z vso politično odgovornostjo postavljene tudi na drugem kongresu samoupraviteljev Jugoslavije. Najbrž pa je tudi res, da je bila o teh novih politično-ekonomskih kakovostih premalo govora, najsib v družbenopolitičnih organizacijah ali samoupravnih organih. Resnica je, da vsi ti novi, višji integracijski odnosi ne morejo biti uresničeni čez noč, ker je to daljši proces. Nadaljnji razvoj slovenskega železarstva pa neizprosno narekuje več jasnosti in smelosti v pogledu nadaljnjega kakovostne rasti samoupravne integracije slovenskih železarn.

Pričakujemo, da bo letošnji dan slovenskih železarjev, glede na to, da se je ta dan sestel delavski svet združenega podjetja po pomembnih vprašanjih nadaljnjega razvoja, pomenil prvi korak k integraciji materialnih rezultatov skupnega dela.

Držati se dogovorov znotraj podjetja..

(Nadalj. s 1. str.)

obveznosti do dobaviteljev. V začetku januarja so znašale naše obveze 102,8 mio din, v začetku avgusta pa 127,6 mio din. Vzrok za porast je v neplačevanju kupcev. Deset naših največjih dobaviteljev je: Matrez, Koksarna Lukavac, Savske elektrarne, Petrol, ŽTP, Jugometal, Vatrostalna, Štore, Zavarovalnica in Brodospas. Pregled ob polletju nam pokaže, da smo imeli praktično vse fakturirane dobave petih največjih dobaviteljev pokrite z akcepti. Način pokrivanja naših obvez do dobaviteljev nam narekuje permanentna blokada žiro računa in borba naših dobaviteljev za vrstni red na našem žiro računu. Stanje je najbolj problematično pri tistih dobaviteljih, pri katerih ne najdemo dodatnih konstrukcij za odplačevanje.

Slovensko železarstvo bi bilo kot problem republiškega značaja v veliki meri odstranjeno z enostavnim posegom in s pomočjo bank. Sredstva ali kredite bi namreč morali usmeriti na slovenske grosiste in predelovalno industrijo. Namenske kredite kupcem jeseniške železarne za pokrivanje njenih obveznosti, bi morala Železarna dalje namensko usmerjati svojim dobaviteljem na slovenskem področju. S tem bi v podjetju znižali saldo kupcev in dobaviteljev, ne bi pa povečali včasih zelo dragih kratkoročnih kreditnih odnosov z banko. Sedaj uveljavljeni kreditni odnos kupca — Železarne, naj se spremeni v novega kupca — banka. V tej smeri so tudi tempirana naša prizadevanja.

V prvih šestih mesecih je indeks rasti kratkoročnih kreditov za obratna sredstva 73, dolgoročnih pa 130, skupaj 106. Kljub številnim težavam je podjetju uspelo povečati kreditni potencial. Ugodnejša struktura v korist dolgoročnih kreditov pa je posledica upeljane konverzije. Zaradi visoke stopnje inflacije in ker so obveznosti iz kreditov ne revalorizirajo, je najemanje kreditov pri nas ugodno. Vendar bi bila ob normalnem plačevanju kupcev, višina sedaj najetih kreditov, več kot zadostna za normalno obratovanje pri sedanjem obsegu proizvodnje.

Naša naloga je, da kreditni potencial še naprej večamo pod pogojem, da so ti krediti cenejši od zamudnih obresti dobaviteljev in da preprečujemo nastajanje dodatnih stroškov v podjetju zaradi okrnitve proizvodnje, ki bi lahko nastopilo zaradi pomanjkanja obratnih sredstev. Poudarjam pa, da smo glede na saldo kupcev in dobaviteljev v tako ugodnem položaju, da bi se lahko odrekli vrsti kreditov v korist naših kupcev, ki bi jih ti morali namensko uporabiti za pokrivanje dolga Železarne.

Peto in zadnje poglavje, ki ga obravnava akcijski program finančno-računovodskega sektorja, so finančni rezul-

tati. Uspešnost poslovanja je bila obrazložena v poslovnem poročilu za prvo polletje, o čemer je bilo v Železarju tudi že govora. Osnovno, kar je lahko pogoj za boljše poslovanje je razlika med plačano in fakturirano realizacijo. Naloga, da je bila plačana večja, smo v juliju izpolnili in je znašala pozitivna razlika 0,1 mio din. Dodati moram, da je bila v juniju negativna razlika rekordna. Letos je do avgusta skupna negativna razlika 52,9 mio din ali 7,6 dio din mesečno, čeprav je 15 mio din večja od lanske letne. Situacija glede plačil pa je že tako zaostrena, da se že večje kompenzacije lahko izvajajo samo na osnovi osebnih stikov.

Ne glede na to, da je plačana realizacija v letošnjem letu za 14,9 mio din vsak mesec večja od lanske letne, je situacija slaba. Železarna bi bila že v precej manjših težavah, če ne bi prišlo do razlik med plačano in fakturirano realizacijo, saj bi to pomenilo 26 mio din. V prvih mesecih drugega polletja je naša naloga izenačiti plačano realizacijo s fakturirano, do konca leta pa nadoknaditi tudi zaostanek.

UREDNIŠTVO: Po dveh mesecih in pol, odkar ste sprejeli akcijski program, bi vas prosili za kratko oceno dosežanjega uresničevanja zastavljenih nalog oziroma za navedbo vzrokov, ki so ovirali uresničevanje.

DIPL. OEC. MITJA MEDVEŠČEK: Kljub postavljenim nalogam in zahtevam v akcijskem programu, da bomo poskušali saldo kupcev in dobaviteljev obdržati vsaj na nivoju meseca junija, tega nismo uspeli. Vzrokov za to je več. Na porast salda kupcev predvsem vplivajo novi restriktivni ukrepi bank v pogledu obravnavanja kreditov in vračanja že odobrenih kreditov. Likvidna moč naših

kupcev, vključno z grosisti, se manjša in nam tudi porast pridobivanja akceptnih nalogov in nove tožbe ne zagotavljajo boljšega plačevanja naših komitentov. Nižji trend porasta dolgovanja našim dobaviteljem pa imamo zaradi tega, ker smo na račun amortizacije koristili sredstva za obratna sredstva oziroma, ker nam je kljub restriktivnim ukrepom uspelo povečati kreditni potencial.

V pogledu finančno-ekonomskih rezultatov, ki pa niso samo posledica blagovne proizvodnje, smo letos najbolj zadovoljni s formiranjem celotnega dohodka oziroma ostanka dohodka. Zelo verjetno je, da bomo do konca leta pokrili celotno izgubo iz poslovnih let 1967 in 1968.

Ugoden trend ima tudi gibanje kreditov, čeprav bi bila sredstva, ki bi si jih morali zagotoviti od naših kupcev, veliko bolj primerna za zagotavljanje rednega obratovanja Železarne. Blokada žiro računa je sicer nekoliko porasla v primeru z začetkom leta, vendar je v relativnem deležu v odnosu na slovensko blokado, padla letos za dobrih 10 odstotkov. Če upoštevamo, da nas letos bremenijo celotne anuitete iz konstrukcije valjarne Bela, je uspeh že to, da blokada žiro računa ne raste.

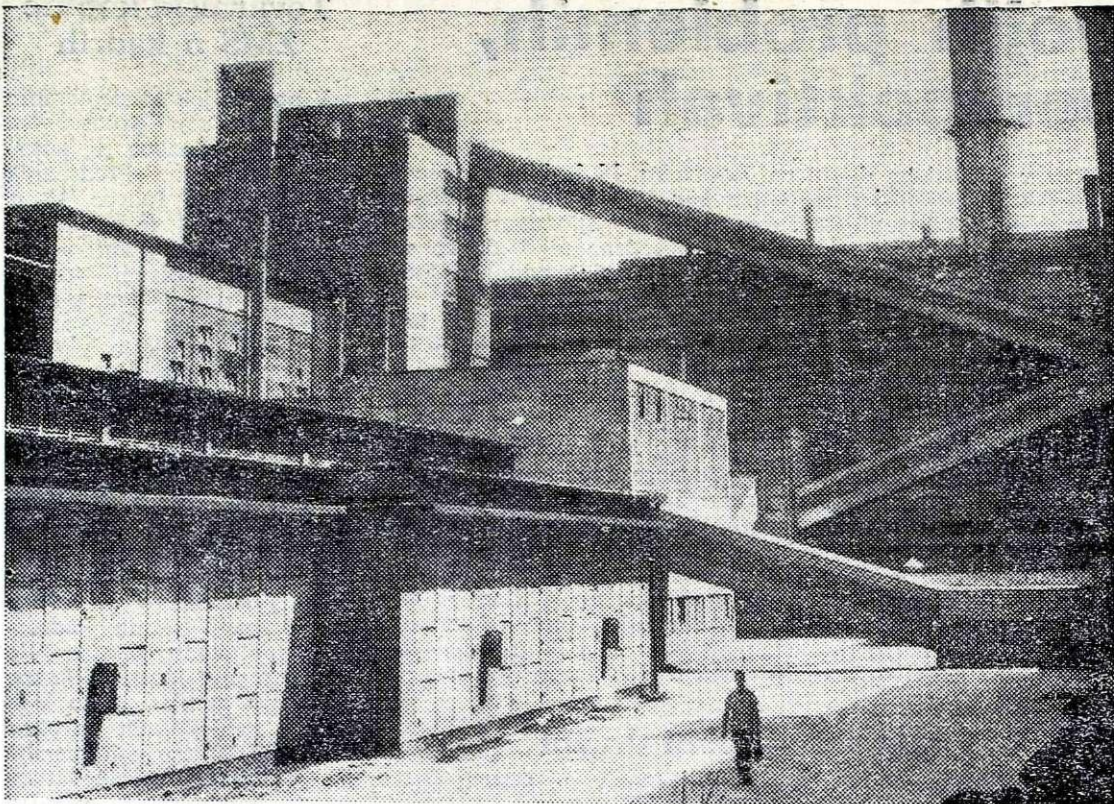
Problemato dobaviteljev, ki jim letos ne dolgujemo več, čeprav so cene reprodukcij materialov, energije, rezervnih delov in uslug občutno porasle, smo reševali po prioriteti problematičnosti in pritiskov posameznih dobaviteljev.

Uspešno finančno poslovanje v letošnjem letu, je podjetju omogočilo, da je povzelo minimalno stopnjo amortizacije in si s tem skušalo ustvariti nekaj več izgledov za nove, ekonomsko upravičene gradnje v Železarne.

Dvoje posvetovanj

V minulih štirinajstih dneh je bila dejavnost naše sindikalne organizacije močno razgibana. Skladno z že sprejetim načrtom za september in oktober je bilo v četrtek 1. septembra v delavskem domu pri Jeleni posvetovanje vseh predsednikov sindikalnih odborov, predsednikov svetov DE in predsednikov komisij za nagajevanje v delovnih enotah. Aktiv je bil mnenja, da so predlagane spremembe za dopolnitev sistema nagajevanja za Železarno sprejemljive. Obenem je aktiv priporočil organom samoupravljanja, da predlagane spremembe za dopolnitev sistema nagajevanja čimprej uveljavijo. Razen tega je bil aktiv tudi mišljenja, da naj bi iz obseženega gradiva izbrali najvažnejše točke in jih v obliki informacije posredovali delovnim skupinam v Železarne v nadaljnjo razpravo.

Teden dni pozneje, to je 7. septembra, pa so razpravljali o XXI., XXII. in XXIII. amandmaju zvezne ustave. Na razgovoru so bili prisotni Mitja Švab, Srečko Mlinarič Zdravko Črv, Ludvik Kežar, Dante Jasnič, France Kobentar in drugi. Ugotovljeno je bilo, da omenjeni amandmaji prinašajo nove odnose v naši ekonomski stabilnosti. Prav stabilnost pa je ena od osnov za uveljavljanje amandmajev zvezne ustave. Kratko informacijo o tem posvetu nam je posredoval predsednik TO OO sindikata Železarne in povedal, da je bilo na tem posvetu tudi rečeno, da stabilizacija ni odvisna le od izvršnega sveta pač pa tudi od samih delovnih organizacij. Izpolnjevanje oziroma realizacijo omenjenih treh ustavnih amandmajev ni le enkratna politična akcija, ampak mora biti stalna oziroma dolgotrajna akcija v kateri naj aktivno sodelujejo vsi prizadeti činitelji.

AGLOMERACIJA — vertikale in horizontale

Naloge usmerjene...

(Nadaljevanje s 1. strani)

mora tudi z uvajanjem operacijskega terminiranja proizvodnje v hladni valjarni in žičarni ter pričeti z enakim delom v valjarnah Bela. V svojem delovnem programu imajo tudi nalogo, da izoblikujejo informacijo o evidenci polizdelkov in izdelkov ter o rezultatih obdelave prodajnih naročil, ki naj bi jih dal računalnik uporabnikom teh informacij. Delati bodo morali tudi na utrjevanju poslovanja z materialom na relaciji jeklarna—valjarna Bela

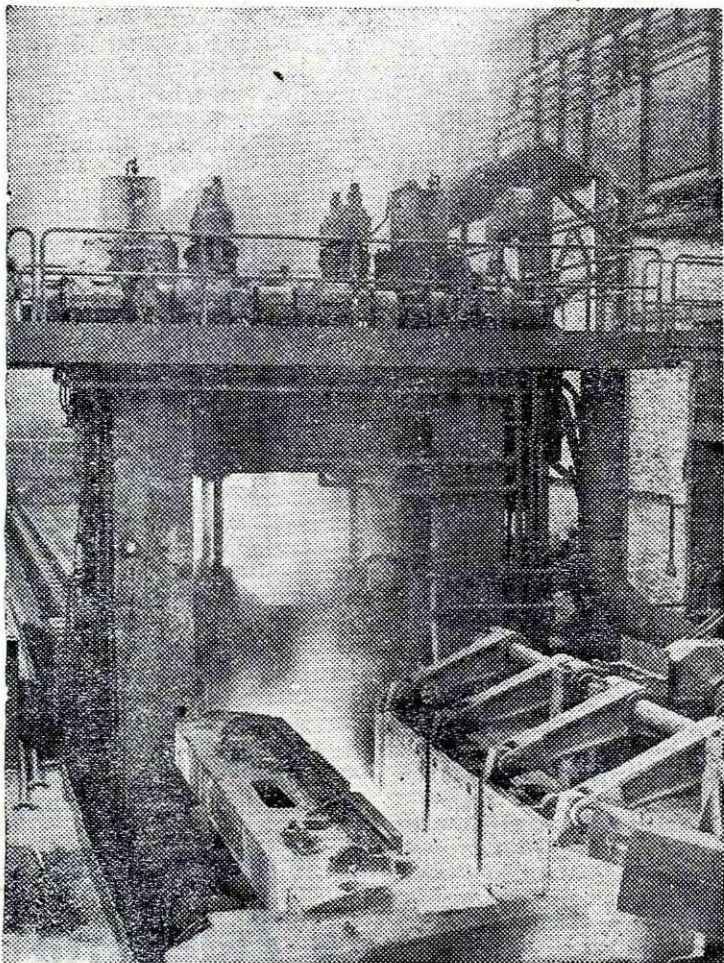
valjarna žice Bela—žičarna. Sodelovati pa bodo morali tudi pri urejanju skladiščnega poslovanja v skladiščih rezervnih delov in skladiščih potrošnega materiala v obratih: plavž, jeklarna, HVŽ in transport in uvesti ter utrditi novo organizacijo prodajnega sektorja in nabavne službe.

ODDELEK ZA STUDIJ IN OBLIKOVANJE DELA bo proučeval možnosti uvedbe tehničnih norm in s tem normiranja le še manipulacijskih in dodatnih časov. V valjar-

nah Bela bo oblikoval sistem adjustiranja blumov in slabov in v ta namen proučil transportne poti (žerjavi) in določil kapacitete flemanja in brušenja. Za proizvodnjo hladno oblikovanih profilov bodo izdelali optimalni tok proizvodnega procesa in predložili ustrezno razporeditev opreme v obratu. Za potrebe računovodskega obračuna, terminiranja in planiranja, bodo morali izoblikovati in prilagoditi normative časov po proizvodih in po stroškovnih mestih za valjarno 2400, žičarno in žebeljarno ter pričeti s tem delom tudi v drugih obratih. Oddelek pa bo tudi tesno sodeloval pri organizaciji preventivnega vzdrževanja v valjarni žice na Beli, plavžu in aglomeraciji ter pri oblikovanju sistema evidentiranja in klasifikacije zastojev v obratih. Med njihove naloge sodi tudi dopolnitev pravilnika o izumih in tehničnih izboljšavah, izdelava pravilnika o Pantzovih priznanjih in uvedba kartoteke tehničnih izboljšav in izumov po avtorjih in temah.

ODDELEK ZA NAGRAJEVANJE mora do konca leta izoblikovati poenostavljen, vendar dovolj diferenciran sistem nagrajevanja, prilagojenega družbenemu dogovoru o delitvi dohodka z namenom, da se izboljša celoten sistem nagrajevanja. Delati pa mora tudi na opisu delovnih mest v podjetju.

Kakor sem že dejal, naloge, vsebovane v našem akcijskem programu, izhajajo iz skupne izhodiščne točke, to je: kako na tistih področjih, ki lahko najbolj vplivajo na nadaljno izboljšanje poslovnih rezultatov, izboljšati organizacijo, sistem, evidenco itd. Razumljivo je, da vsi oddelki tekoče delajo tudi na manjših in rednih operativnih nalogah.

Bluming valjarna na Beli

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

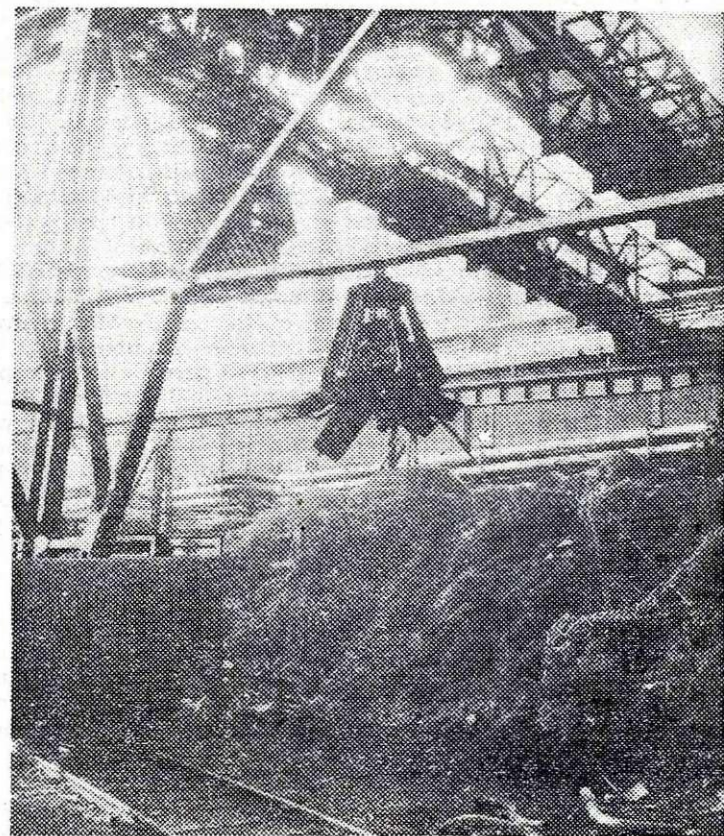
Dežurna služba

	v pisarni	
	telefon	doma
SOBOTA, 18. septembra: Zdravko CRV, valjarna žice	852	760
NEDELJA, 19. septembra: inž. Miroslav NOC, vodstvo vzdrževanja	873	754
PONEDELJEK, 20. septembra: inž. Alojz Kalan, SM jeklarna	360	81726
TOREK, 21. septembra: inž. Stanko COP, talilnice	328	76/538
SREDA, 22. septembra: Bogomil HOMOVEC, tehnični direktor	301	764
ČETRTEK, 23. septembra: inž. Boris BREGANT, TSN	801	81628
PETEK, 24. septembra: Anton GROSELJ, valj. Bela	848	81410

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Staro železo — pomembna vložna surovina

Poškodbe v avgustu

Zbrani podatki o poškodbah kažejo, da je bilo v avgustu na delovnih mestih poškodovanih 43 naših sodelavcev in smo zato izgubili 731 delovnih dni. Dve poškodbi sta bili na poti v službo, izgubljenih pa je bilo 24 delovnih dni.

Pregled poškodb po delovnih enotah je naslednji: talilnice 10 poškodb in 139 dni, valjarna Bela 9 poškodb 178 dni, valjarne Javornik 7 poškodb 124 dni, predelovalni obrati 7 poškodb in 126 dni, vzdrževalni obrati 8 poškodb

in 117 dni in transport dve poškodbi 147 dni. V energetskih obratih in upravnih službah poškod na delovnih mestih ni bilo. Na poti v službo je bila ena poškodba v energetskih obratih in 11 izgubljenih dni ter v upravnih službah prav tako ena poškodba in 5 dni. Zaradi poškodb na poti v službo so izgubili osem delovnih dni, iz prejšnjih mesecev tudi v talilnicah. V valjarni na Javorniku, na Beli, predelovalnih obratih, vzdrževanju in na transportu niso imeli poškodb na poti v službo.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Profesor Srečko Krč o problemih mladih v občini

Vsem mladim v naši občini so znani problemi s katerimi se ukvarjajo vodstva, to je občinska in tovarniška konferenca ZM in v mladinskih aktivih. Zato sem prosil predsednika občinske konference ZMS prof. Srečka Krča, da pove nekaj več o problemih mladih.

Tovariš predsednik, ali si mnenja, da mladinsko delo v naši občini ne napreduje?

»Točnega odgovora na to vprašanje ne morem dati. V družbenopolitičnem delu ne obstoja zanesljivo merilo za ocenjevanje kvantitete in kvalitete dela. Vsekakor je ocena lahko le subjektivna in relativna. Osebo menim, da ne samo občinsko vodstvo ZMS, temveč tudi druga vodstva organizacij še vedno niso našla pravih metod dela, ki bi ustrezale sedanji razvojni stopnji družbenega življenja in družbenih odnosov. Delo vodstev je premalo racionalno, analitično, načrtno in kontinuirano in prilagojeno specifičnim socialnoekonomskim pogojem vsakega okolja in ustreznim kategorijam prebivalstva.

Občinsko vodstvo ZMS bi moralo biti jedro mladih, posrednik in organizator mladih. Vendar pa je v sedanjem času preveč obremenjeno s finančno materialnimi težavami, zlasti pa s pomanjkanjem kadrov. vse to pa vpliva na zaprtost vodstva in slabo vertikalno povezanost z mladimi v občini.

Ali meniš, da je povezava med drugimi političnimi organizacijami in mladinsko organizacijo zadovoljiva, tako v občinskem merilu kot tudi v krajevnih skupnostih?

»Povedal sem že, da je v sedanjih pogojih sestavljenega družbenega življenja nujna koordinacija političnega dela v vsaki enoti, v podjetju, krajevni skupnosti ali v občini. Družbenopolitično dejavnost moramo ocenjevati kot celovito povezanost. Idejna in vodstvena jedra tega dogajanja pa morajo prilagoditi prizadevanja za doseg ciljev v naši družbi skupnim rezultatom skupnega analitičnega dela. Spremljanje in usmerjanje dogajanj, koordinacija dela s samoupravnim dogovarjanjem in enotnim izvrševanjem nalog, morajo vodstva zavestno, načrtno in enotno usmerjati. ZMS je v naši občini premalo iskala skupne poti z ostalimi vodstvi, organizacij pri uresničevanju take usmerjenosti in reševanju organizacijskih vprašanj.

Kako delajo mladinski aktivni v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih in na srednjih šolah?

»Delo aktivov ZMS v naši občini se še vedno preveč zadržuje na nivoju klasičnega mladinskega političnega in družbenega dela. Premalo je pobud in posegov na tista področja, ki zadevajo življenjske interese mladih ljudi. Aktivni ZM v delovnih organizacijah so premalo odločni pri uresničevanju svojih želja, pri izboljševanju sistema nagrajevanja, napredovanja in izobraževanja, izboljšanju delovnih pogojev, racionalizacije dela in na področju delovnih odnosov.

Mladi na srednjih šolah so premalo zahtevni pri izboljšanju položaja dijaka v dijaški samoupravi, v kreiranju interesnih dejavnosti.

V krajevnih skupnostih obstajajo le nekateri aktivni ZM. Pri teh ne zasledimo dosti pobud za organiziranje življenja mladih v prostem času, za izobraževanje, organizirano klubsko življenje, reševanje vprašanj skupnega pomena vseh občanov. Občinska konferenca jim ne sledi in ne nudi dovolj politične opore.

Kaj pričakuješ od jesenskega dela mladih v občini?

»V tem obdobju je treba uresničiti zastavljeni načrt izobraževanja vodstvenega kadra ZM, organizacijsko in kadrovske utrditi vodstvo. Posvetiti vso pozornost nekaterim aktivom ZM v krajevnih skupnostih in v delovnih organizacijah ter afirmaciji v javnem življenju in odpravi finančne probleme občinske konference ZM. Vse to pa zavisi ne samo od zaveznega in aktivnega vodstva ZM, marveč tudi od delovnih organizacij. Le-te morajo biti bolj kot sedaj posrednik interesnega združevanja mladih. Za to je treba pobudo mladih v Žirovnici, na Murovi in na Belci za organizirano delo klubskega življenja le pohvaliti. Želim le, da bi bilo vse več koristnih in zdravih pobud in akcij mladih v naši občini.«

FK

Mlademu delavcu iz Železarne

Skraini čas je, da se je nekdo od mladih železarjev v mladinski rubriki časopisa Železar spomnil tudi problema, ki zadeva delo družbenopolitičnih organizacij na Javorniku in Koroški Beli. Strinjamo se s piscem sestavka oziroma odgovorom na vprašanje, ko pravi, da organizacije ne delajo, vendar menimo, da so nekateri očitki na račun organizacij in društev le prehud. Prav gotovo nikogar na Javorniku ne more biti sram zaradi letošnjega praznovanja krajevnega praznika in prepričani smo, da je pisec I. H. le površno spremljal potek praznovanja krajevnega praznika. Radi bi ga opozorili na spominsko razstavo petih tal-

cev v delavskem domu na Javorniku, ki je bila po oceni obiskovalcev doslej najboljša kar jih je bilo v zadnjih treh ali štirih letih na Javorniku. Tudi spominska svečanost na grobovih talcev je bila izvedena tako, da so se občani Javornika in Koroške Bele dostojno oddolžili spominu petih talcev in vseh žrtev fašističnega nasilja.

Sram pa nas je lahko, da okrog šesto mladih ljudi, kolikor jih stanuje na Javorniku in Koroški Beli ne more in ne more zbrati niti toliko mladincev, da bi ponovno ustanovili mladinsko organizacijo, ki bi s svojim poletom in elanom lahko vnesla več pestrosti in živahnosti v delo društev in organizacij na Javorniku in Koroški Beli. Delavca I. H. poznamo kot prizadevnega športnika ter vzornega mladince, zato smo prepričani, da mu ne bo težko zbrati okrog sebe nekaj mladih ljudi in pripraviti vse potrebno za ustanovitev mladinskega kluba. Tako bo tudi v delavskem domu na Javorniku bolj pestro, prostori bodo uporabljeni za to, za kar so bili od vsega začetka namenjeni, ne pa samo za restavracijo, nekaj dramskih predstav in trikrat tedensko za kino predstave, kakor je dejal I. H. v razgovoru. -or

Mladi v sodobni družbi

Za današnjo mlado generacijo trdimo, da je nestrpna, nezadovoljna, nemirna in zahtevna, da je revolucionarna in podobno. Večinoma teh karakteristik je verjetno pravih, pa vendar se mi zdi prav, da o tem vemo mladi kaj več.

Revolucionarnost mladih je pogojena s psihološkimi in družbenimi faktorji. Ob nekaterih akcijah je oboje težko ločiti, nepravilno pa je revolucionarnost nekaterih skupin mladih pripisovati zgolj in edino psihološkimi faktorjem, kar se čisto dogaja, predvsem v deželah s kapitalistično družbeno ureditvijo. Omeniti velja še to, da revolucionarnosti in organiziranosti mladih ne kaže zamenjavati ali istovetiti z naprednostjo. Za primer naj navedem le primer iz nacistične Nemčije, kjer je bila mladina dobro organizirana in revolucionarna, vendar vse prej kot napredna. Tudi ameriški hipiji so s cvetjem v rokah prepričevali direktorje velikih koncernov, naj tovarne razdelijo, vendar akcija, razumljivo, ni uspela.

Ko govorimo o revolucionarnosti mladih, nas zanima predvsem družba, družbeni faktorji, ki pogojujejo organiziranost, revolucionarnost in naprednost mladih. V naši družbi dajemo prednost interesom mladih za politično delo, objektivnim interesom za resnične demokratične odnose v družbi in v sami Zvezi mladine. V ospredje postavljamo tudi interes velike večine mladih za dolgoročno urejanje družbenih vprašanj, saj so mladi najbolj zainteresirani za svojo bodočnost. V tem času lahko prištejemo sem ustavo SRS, dolgoročni razvoj Slovenije, stabilizacijske ukrepe in drugo. Pri vsem tem moramo upoštevati, da ima današnja mlada generacija dosti več možnosti za izobrazbo od prejšnje in je zato nujno v poprečju bolj izobražena, zato pa tudi bolj revolucionarna in največkrat tudi bolj napredna od prejšnjih generacij.

Naloga Zveze mladine, družbeno-politične organizacije mladih v sodobnem in naprednem času ni in ne more biti v tem, da mladini nudi kake materialne ali druge dobrine, pač pa je naloga ZMS v tem, da nudi mladim možnost, da se samostojno vključujejo v družbene odnose, jih kritično preverjajo in ustvarjajo.

Konfliktnost generacij je vprašanje, ki ga znova in znova načenjamo, zdi pa se, kot da stvari nečemo ali ne moremo priti do kraja in zavzeti do nje enotnega stališča. V socialističnih deželah konfliktnosti ne priznavajo, v ospredju je teza o brezkonfliktnosti družbe. V kapitalističnih deželah pa to vprašanje namenoma obrnejo na glavo in govore le o nebitvenih vprašanjih, ki jih skušajo prikazati kot čustveno, psihološko in življenjsko neprilagodljivost mladih, da bi se prilagodili življenjskim razmeram in odnosom v posamezni deželi.

V naši samoupravni, socialistični družbi konfliktnost med generacijami priznavamo kot nujen, objektivni interes ljudi za spremembe in različne interese, ki skoraj vedno tvorijo konflikte. Samoupravna družba torej konfliktov ne zanika, temveč jih presega s tezo o različnih interesih generacij, predvsem do vprašanj morale, zavesti in novih, porajajočih se vrednot, ki že dajejo vizijo komunizma.

Mladim mora organizacija dati možnost analize družbe, ki v njej živijo in v kateri uresničujejo vizijo svoje prihodnosti.

Nemalokrat se mladim poraja vprašanje, zakaj je sploh potrebno družbeno delovati. Če hočemo današnjo družbo, z vsemi konflikti, problemi in cilji spreminjati, jo oblikovati, potem je nujen aktiven odnos mladih do svojega okolja in družbe nasploh. V družbene probleme se moramo vključevati, ne pa jih negirati, kot da so to problemi nekoga drugega, ali samo nekoga drugega, ne pa tudi nas, mladih.

milan

Tovarniški komite ZMS o kadrih

V ponedeljek 13. septembra je bila 2. seja predsedstva TK ZM Železarne v jesenskem obdobju. Predsednik TK ZM Miro Ipavec, ki je sejo tudi vodil, je prisotnim, ki so se tokrat zbrali v resnično zadovoljivem številu, predlagal dnevni red, po katerem naj bi obravnavali predvsem vprašanje kadrovske politike, ob koncu seje pa je sam podal kratko poročilo o finančnem stanju TK ZM.

Na seji je bilo največ govora o kadrih, čeprav predvidevajo večje spremembe v vodstvu TK ZM šele ob zaključku letošnjega leta. Predvsem predsedstvo ni že lep čas doživelo resnih kadrovske spremembe, kar je bilo v bližnji preteklosti vsekakor pozitivno, vendar pa so le-te zaradi subjektivnih vzrokov nujne. Trenutne spremembe pa je najbolj pričakovati v zasedbah komisij, ki ravno v tem času pripravljajo svoje programe do zaključka letošnjega leta oziroma letne konference TK ZM. V tem času naj bi prišlo tudi do nekaterih sprememb v obsegu dela, kar trenutno najbolj zadeva ideološko komisijo in dobiva ob sedanjem vodstvu čedalje večji pomen. Le-ta naj bi po predlogu prisotnega predsednika občinske konference ZM Jesenice prof. Srečka Krča tesneje stopila v stik z izobraževalnim centrom v Železarni in po svojih močeh pripomogla k temu, da bi se trenutno nezadovoljiva kvalifikacijska struktura, predvsem mladine v Železarni, krepko izboljšala. Prav tako naj bi mladi sprožili tudi širšo akcijo o pravilnem vrednotenju fizičnega dela, ki je bilo rečeno v poplavi raznoraznih zvezdnikov in ljubljencev krepko zapostavljeno. Ob tem pa je preveč zapostavljeno oziroma prezrto tudi samo družbenopolitično delo, kar po mišljenju mladih tudi ni prav.

V nadaljevanju so mladi še sklenili, da bodo tudi v svojem krogu razpravljali o nekaterih najbolj aktualnih temah v Železarni, kot je na primer trenutno važno vprašanje o novem sistemu nagrajevanja.

Sejo je zaključil predsednik TK ZM Železarne Miro Ipavec, ki je pripravil kratko poročilo o finančnem stanju TK ZM. Mimogrede povedano, blagajna TK ZM je prazna, vendar mladi upajo, da bo pristojni odbor v Železarni nakazal že obljubljeni del finančnih sredstev namenjenih za delo TK ZM Železarne. Ob tem velja vseeno tudi omeniti, da so bili sicer nekateri stroški, predvsem raznih seminarjev kriti, kar pa je vseeno premalo. E. Z.

**Dopisujte
v Železarja**

Sestanki delovnih skupin

9. 9. — SAMOTARNA — ČRV — ROČNO — STROJNO OBLIKOVANJE — Sestanek je vodil tovariš Pfajfar, govorili pa so o problemih, ki nastajajo pri pauker stiskalnici ter pri izdelavi kvalitetne opeke. Omenjeno je bilo tudi vzdrževanje strojev in rečeno, da je v precejšnji meri odvisno tudi od vzdrževalcev kako bo s proizvodnjo. Na strojih strojnega oblikovanja niso imeli zaposleni delavci večjih pripomb, pač pa so opozorili, da je na ročnem oblikovanju neustrezna priprava materiala za nadaljnje oblikovanje, kar vpliva na kvaliteto izdelave opeke. Ob koncu sestanka so govorili še od disciplini na delovnih mestih in znova poudarili, da je treba z delom začeti ob točno določenem času, obenem pa je treba paziti tudi na to, da ne bi predčasno zapuščali delovnih mest ob koncu dneve.

8. 9. — SAMOTARNA — RUS — PEČI — K analizi doseženega poslovnega rezultata za julij ter za obdobje januar—julij niso imeli pripomb. Vložka za peči jim primanjkuje, ker pauker stiskalnica po opravljenem remontu slabo dela. Neustrezni so tudi polizdelki cevi in src. Zaradi pomanjkanja vložka polnega formata je tudi doseganja norm neustrezno. Zahtevajo ponovno normiranje, ker so bile peči normirane za 37 cevi in dvakrat lijaki, ostalo pa za polni format, kar da večjo težo na lažji vklad. Delovni čas bo treba boljše izkoristiti, ob vsakem morebitnem predčasnem zapuščanju delovnih mest pa bodo odtegnili eno uro. Opozorili so na uporabo zaščitnih sredstev, zlasti na nošenje čelad pri izkladanju peči.

9. 9. — SAMOTARNA — KRMELJ — MLINI — Pri analizi poslovanja so ugotovili, da je bil v Železarni dosežen dober rezultat, ki pa se ne odraža pri delitvi osebnih dohodkov. Menijo, da so osebni dohodki z ozirom na cene prenizki, kar še posebej velja za samotarno. Delavcev izredno primanjkuje, novoprejeti delavci pa spet takoj prekinajo z delom. Obravnavali so tudi kvaliteto problematiko in delovno disciplino. Vsem, ki bodo predčasno zapuščali delovna mesta, bodo odtegnili uro in disciplinsko ukrepali. Z odgovorom glede kategorizacije za delovna mesta mlinarjev niso bili zadovoljni. Zakaj so bile dane obljube, ko pa se ob zmanjšanem normativu ničesar ne ukrene. Delovna skupina zahteva temeljit odgovor, v na-

sprotnem primeru pa bodo zahtevali ustrezno pojasnilo pri svetu DE oziroma delavskem svetu Železarne.

8. 9. — JAVORNIK — ZUPAN — ADJUSTAŽA K zapisniku prejšnjega sestanka ni bilo pripomb. Adjusterji se srečujejo s težavami zaradi popravljenih norm in novih zahtev jeklovleka. Kritično so obravnavali odnos limitiranih osebnih dohodkov in cen. Prvi april je že davno mimo, cene pa tega ne upoštevajo. Menijo, da ni prav, da tisti z najnižjimi osebnimi dohodki nosijo največje breme. Vse premalo se upoštevajo tudi stališča, ki jih je povedal predsednik Tito. Prav tako pogošajo napovedane akcije v odpravljanju socialnih razlik. V razpravi je bilo rečeno, da nas duši vedno večji uvoz.

Žerjavovodja srednjega žerjava vprašuje kako je z remontom. Zamenjati bo treba tudi kolesa žerjava nad strojno lopo. Delovna skupina zahteva, da sodelavca Potočnik in Ober plačata za povzročeno škodo trikratno ceno popravila, ker še vedno vztrajata in se ne umakneta v svoj prostor. Kritizirali so tudi delovodje lahke proge ker dovoljujejo slabe reze in kljuge na palicah.

7. 9. — HVŽ — PULEC — ŽARILNICA — Obratovodja hladne valjarne inž. Mesarič je prisotne seznanil s proizvodnimi nalogami žarilnice. Dal je tudi pojasnilo, zakaj imajo proste kapacitete globinskih peči. Vzrok je v tem, da je žičarna presumerila proizvodnjo na velike kolobarje. Za tem je pojasnil, zakaj je nova konti peč začela obratovati z zakasnitvijo in še vedno normalno ne obratuje. Navzoči so bili seznanjeni tudi z zastojo na zvonastih pečeh in sicer zaradi elektro okvar. Žarilci in žerjavovodje zvonastih peči so imeli ravno zaradi elektro okvar največ pripomb, ker se tako podaljšuje čas žarjenja in zmanjšujejo procenti. Vprašujejo tudi kako je s klimatskimi napravami oziroma kdaj jih bodo namestili. Žarilci zvonastih peči so bili opozorjeni, naj pazijo na hladilno vodo, zaščitni plin ter na pravočasno menjavo hladilnih zvonov, ker prav to pogosto povzroča zastoje.

10. 9. — STROJNO VZDRŽEVANJE — TUŠAR — MONTAŽA JAVORNIK — Vodja delovne skupine je prisotne podrobneje seznanil z začetkom demontaže opuščanih generatorjev. Generatorje

bodo začeli podirati na redno naročilo, priznali pa jim bodo še določeno vsoto na en kilogram starega železa. Tako bodo delali tudi v soboto in nedeljo. Če bo potrebno bodo vpeljali tudi nadurno delo. Obračun bo izdelan za vse enako, ker bodo posamezne skupine okrnjene, delo pa bo moralo biti kljub temu opravljeno tako, da bodo vsi prispevali svoj delež pri odstranjevanju generatorjev. Hkrati so bili navzoči opozorjeni na varno delo, da ne bi prišlo do morebitnih požarov, kot je bilo to pri potisni peči na Beli. Sprejeli so tudi sklep o postopnem koriščenju dopustov in opravili pregled, kdo bo koristil dopust še na prosti dan.

14. 8. — VALJARNA ŽICE — DOLŽAN — Delavcem so bili posredovani odgovori na vprašanja iz prejšnjega sestanka. Za tem so razpravljali o proizvodnji za prejšnji mesec, s katero pa niso bili zadovoljni. Omenjali so objektivne in subjektivne težave, težke delovne pogoje pri navijalcih ter na progi 450 Ø, in govorili o veliki odsotnosti zaradi bolovanja. To pa močno vpliva na zastoje ter proizvodnjo. Obratovodjo vabijo, naj se udeleži naslednjega sestanka delovne skupine.

7. 9. — HVŽ — EGART — ŽARILNICA — Na sestanku delovne skupine je bil navzoč tudi obratovodja inž. Mesarič, ki je obširneje govoril o proizvodnji ter o težavah, s katerimi se srečujejo v žarilnici. Govoril je tudi o normah na zvonastih pečeh in povedal, da so postavljeni novi faktorji za obračun materiala Elmag in globoki vlek. Kontroliral je tudi obračun norm, ki je pravilen. Ker želijo, da bi bili procenti čim višji, morajo paziti na to, da bo čim manj nepotrebnih zastojev. Inž. Prešeren je opozoril, da je treba material žariti točno po navodilih.

Žerjavovodje ponovno zahtevajo čimprejšnjo ureditev odsesalne naprave za plin. Več pripomb je bilo tudi zaradi neurejenih klimatskih naprav in pa zaradi nočne dneve, ki se piše za naslednji dan.

10. 9. — KADROVSKI SEKTOR — SOTLAR — S predlogom sprememb in dopolnitev sistema nagrajevanja so se v celoti strinjali, vendar pa obstaja bojazen zaradi objektivnega ocenjevanja delavcev. Poudarili so, naj bodo kriteriji ocenjevanja taki, da bo sleherni delavec vedel kakšen osebni dohodek mu pripada po sposobnosti in pridnosti. Oddelek za organizacijo dela naj čimprej uredi prevedbo personalne in administrativne v obrate, v katerih so sedaj zaposlene. S tem v zvezi želijo ustrezno pojasnilo. Zanimali so se tudi zaradi halj za administratorke, saj so zadnje halje prejele pred petimi leti.

Samoupravni organi v preteklem tednu

4. seja komisije za nagrajevanje v valjarni Bela

Dne 8. septembra je bila v prostorih valjarne Bela 4. seja komisije za nagrajevanje pri svetu DE. Člani komisije so bili seznanjeni s podatki o razdelitvi mase osebnih dohodkov, ki jih je pripravila strokovna služba. Podatki se nanašajo na valjarno Bela, valjarno žice ter valjarno profilov, obenem pa so bili posredovani članom

komisije tudi primerjalni podatki za vso Železarno.

Na osnovi obravnavanih podatkov je bil sprejet sklep, da se za valjarno Bela doda k masi osebnih dohodkov iz rezerve DE 19.375,00, da bi lahko dosegli srednjo mejo in odstotek EP 11,91. V valjarni žice sprememb ne bo, pač pa bodo morali iz rezerve delovne enote dodati k masi OD za valjarno profilov še 33.695,00, da bi dosegli srednjo mejo in odstotek EP 32,23. Omenjeni sklep bodo posredovali tudi sektorju za ekonomiko podjetja.

Tovariš Črv je dodal nekaj misli k problematiki nagrajevanja in postavil vprašanje kako bo v prihodnje, ko bo rezerva v celoti porabljena. Že več mesecev se dogaja, da valjarna Bela in valjarna profilov ne dosegata srednje meje, vzrok za to pa je treba iskati v neustreznem ceniku, ker valjarna Bela tudi takrat, ko je presegla proizvod-

ni načrt ni dosegla zgornje meje osebnega dohodka. Sektor za ekonomiko je treba pismeno obvestiti in opozoriti, da takoj začne z reševanjem omenjenega problema, zahtevati pa je treba tudi pojasnilo, zakaj SEP še ni odgovoril na dopis od 14. julija, v katerem zahteva, da je treba popraviti cenik, s pripombo, da valjarna Bela v mesecih april, maj in junij pri formiranju denarne mase po ceniku ni uspela formirati toliko denarja, da bi dosegla srednjo mejo. Tudi družbenopolitične organizacije bodo morale biti še bolj zainteresirane za reševanje te problematike, ki naj bi jo uredile skupaj s samoupravnim organom. Organizatorjem dela so priporočili, da naj zaposlene ter neposredne vodje dela opozorijo, da naj v prihodnje delajo kvalitetno, ker bodo le tako lahko dosegli ustrezne rezultate in večji osebni dohodek. — or

Železarski globus

BOLIVIJA — V bližini mesta Santa Cruz bodo zgradili novo železarno s pomočjo državnega kapitala. Vendar bodo pri financiranju pomagale tudi mehiške družbe. Koristi la bo železovo rudo, katere nahajališče je v bližini tega mesta.

11. seja odbora za plan in finance

Predsednik odbora za plan in finance, inž. Janez Komel je sklical 11. sejo odbora v četrtek, 10. septembra 1971 in za dnevni red predlagal pregled sklepov, poročilo o uspehih proizvodnje v avgustu in razno.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so bili vsi problemi, ki so bili glavni vzrok za manjšo proizvodnjo in težave v avgustu rešeni, razen vzdržnosti martinarskih peči. Direktor za proizvodnjo je poročal, da so že sprejeti ukrepi in bodo tudi te težave odstranjene. V zvezi s sklepom, da se ob koncu meseca pripravi obširnejše poročilo o problemih in težavah v proizvodnji in zaradi tega, ker takšno poročilo iz tehničnih razlogov ni mogoče pripraviti takoj ob zaključku meseca so sklenili, da bosta v bodoče mesečno le dve seji: ena ob koncu I. dekad, na kateri bodo poleg poročila o izvrševanju proizvodnje v I. dekadi obravnavali tudi poročilo o problemih in težavah proizvodnje v minulec mesecu in ena seja ob koncu II. dekad, kjer bodo poleg II. dekad obravnavali kot doslej še analizo finančnega rezultata za minuli mesec. Tako bo odpadla seja ob koncu III. dekad oziroma ob koncu meseca, ki ne bi imela v tem sistemu dela odbora dobene pomena več.

Poročilo o izvrševanju programa v avgustu kaže, da je plan skupne proizvodnje dosežen 87,8%, plan blagovne proizvodnje 92,6%, plan odprave pa 90,8%. Rezultati niso zadovoljivi in so takšni zaradi že znanih težav: popravila tira Jesenice—Bela, odsotnosti zaradi dopustov, večje bolniške odsotnosti in poslabšanih pogojev dela zaradi poletne vročine. V posameznih obratih pa so poleg naštetih splošnih težav imeli še tele težave, ki so tudi vplivale na manjšo proizvodnjo:

- v martinarni so imeli težave zaradi slabe kvalitete opeke in zaradi pogostih okvar vlagalnih strojev,
- v elektrojeklarni zaradi slabše vzdržnosti obokov in nekvalitetnih elektrod,
- v valjarni Bela so imeli težave v III. hali zaradi okvare 16-tonskega žerjava in pogostih okvar brusilnih strojev,
- v valjarni 2400 je bilo občasno pomanjkanje vložka in

- v jeklovleku še vedno velik izmeček zaradi slabega vložka poleg tega pa je bil tudi peskarski stroj v okvari.

Zmago Šmitek

Sprehod skozi kovaški muzej v Kropi

(Nadaljevanje in konec)

Ena od posebnosti Kroe so tudi barčice, ki jih vaščani spuščajo po bajerju na večer pred sv. Gregorjem. Prvotno je bila taka »barčica« preprosta deščica, na katero so postavili prižgano svečo, ali nasuli nanjo oglja, oblancev ali smole, vse to zažgali in spustili po vodi. Ob vsakoletnih ponovitvah so iz teh prvotnih oblik nastale barčice v obliki papirnatih hiš, cerkvic ali stolpičev. Okna in vrata le-teh so izrezana in oklepljena z raznobarnim prozornim papirjem. V barčicah gorijo sveče in raznobarna svetloba se zrcali na vodni gladini. Običaj spuščanja barčic še ni zamrl in se vsako leto ob podpori in sodelovanju muzeja znova obnavlja. Nekaj najlepših barčic je razstavljenih tudi v muzeju.

Na vrsti je največja soba — nekdanji kovaški salon z zanimivim lesenim poslikanim stropom. V vitrinah so zbrani razni dokumenti in predmeti domače obrti: pasti, coklje in nekaj izdelkov umetno kovaške obrti, ki jo je leta 1937 ustanovila Zadruha.

O rojevanju in izginjanju mnogih rodov govori stara poslikana zibelka, kakršna je nekoč stala tudi v vigenjcu. Privezana je bila ob drog, ki je bil povezan z vodnim kolesom in je gonil meh. Ženske so namreč prav tako kot moški začele kovati že ob treh ali štirih zjutraj, otroci pa so ob tem času še spali. Zibalo jih je vrteče se vodno kolo in na škripanje vzvodov in pesem kladiv so se privadili že v rani mladosti.

Kako daleč nazaj sega zgodovina Kroe, tega natančno ne ve nihče. Znano pa je, da je v Kropi že leta 1303 stala lesena cerkev s pokopališčem. V 15. stoletju je bila Kropa na višku razvoja. V ta čas datirajo razne pomembne listine, katerih fotokopije hrani muzej — npr. prošnjo kroparskih fužinarjev za nov rudarski red (iz leta 1547) in Ferdinandov rudarski red iz leta 1550. Na steni visijo portreti zasluženih Kroparjev. Med njimi je na častnem mestu kiparski portret Joža Gašperšiča — pobudnika in ustanovitelja kovaškega muzeja, industrijske šole, umetne kovačnice, publicista, zapisovalca ljudskih izročil in nekdanjega ravnatelja Plamena.

V prostem popoldnevu si je marsikateri Kropar zadel koš na rame in šel v gozd po drva. Tudi pozimi niso strpeli doma, ampak so si privezali na noge krplje ali dereze in odhajali s puško ali s pastmi na Jelovico. Kot spomin na te čase hrani muzej ročno kovane skobce in lesene krplje lestvenega tipa.

Pozimi so otroci gojili poseben »šport«. Skovati so si dali železne »šince«, katere so si potem natknili na noge, ali pa jih zabili v lesene podplate cokelj. Potem so se s takimi »drskankami« poganjali po zaledenelih klancih. Ta zanimiva tradicija pa se na svoj način nadaljuje v bližnji vitrini, kjer so razstavljeni klini za plezanje, okovje za smuči in dereze, ki jih je v letih 1934–1960 izdelovala tovarna Plamen.

Čevlji so bili včasih redkost, ki si je ni mogel privoščiti vsak žebjar. Šaljiva pesem o Kroparjih

pravi: »Naj bo mežnar al' pa far, v coklah pride pred oltar.« In res iz muzejskih primerkov vidimo, da so prve cokle dobili otroci brž ko so se naučili hoditi in take cokle so jih potem spremljale vse do smrti. Za delopust ali za v soboto zvečer k večernicam so imela dekleta poseben par cokelj. Čevlje so nosile le ob nedeljah in praznikih. Lesene coklje so izdelovali največkrat stari možički, ki niso mogli več kovati... Ti so bili tudi pravi umetniki v rezljanju lesenih figur. O tem pričajo jaslice, katerih en primerek hranijo v muzeju, še več pa jih vsako leto postavijo na svojih domovih vaščani. V teh jaslicah nastopajo poleg svetopisemskih tudi mnoge osebe iz vsakdanjega življenja — npr. lovec, ki strelja gamse, orožnik, ki zahteva od lovca lovsko dovoljenje, Tirorka z jerbasom ali kot spomin na francosko okupacijo dva Napoleonova vojaka. Na božič po večerji so hodili otroci od hiše do hiše in si ogledovali, kdo ima lepše jaslice. V dolino so prišli celo oglarji in drvarji, ki so prezimovali po bajtah in kmetijah ob Jelovici. Srečevali so se znanci in prijatelji in pri toplih pečeh kramljali in pili kuhano žganje s sladkorjem in cimatom — »kriščevo kopanče«. Ta pijača je bila na mizi le ob slovesnih prilikah, ob delavnikih pa so pili žganje, razredčeno z vodo. Znan je kroparski izrek, ki pravi o žganju da »zjutraj ga je dobro mal; čez dan pa kadar je, zvečer pa kar ga je«.

Ob zimskih večerih so si možje krajšali čas tudi z izdelovanjem lesenih igrač in ragelj. Muzej hrani »durgle«, narejene iz izvotljenih orehovit lupin ali hrastovitih šišek, v katere je vstavljeno leseno vreteno. Če si potegnil za navito vrstico, se je vreteno hitro zavrtelo, zaradi vztrajnosti vrtnake, pa se je vrstica spet navila nazaj na os. Zanimivi so tudi različni tipi lesenih ragelj, posebno velike raglje v obliki črke X. Ta se je oglašala iz cerkvenega zvonika, ko so na veliki četrti zjutraj zavezali zvonove. Na »Strlavci« nad Kropo pa so nekdanj fantje na veliko soboto ali ob kaki drugi slovesnosti streljali z malimi možnarji. Zaradi pogostih nesreč je oblast streljanje prepovedala. Danes je od vsega tega ostal le še spomin in železni možnarji v muzejski zbirki.

Na vesele praznične dni spominja tudi glasbena omara, ki je kdo ve kako priromala v Kropo iz Češke. Ob muziki njenih vrtečih se valjev so se vrteli mladi in stari in plesali takrat priljubljene pleske: »šortiš«, »štajeriš«, »ceprle«, »bolcar«, »špic polko« in seveda splošno znani »povštrtanc«. Danes vesele viže razveseljujejo obiskovalce muzeja.

V mnogih domovih so visele kletke s pticami. Te so žebjarje s petjem spominjale na pomlad in zlasti starejšim — ki so se morali v letih pomanjkanja preživljati s koledovanjem in pobiranjem »prešce« — vlivale upanje, da bodo srečno prebrodili zimo. Ptice so lovili kot strastni ptičarji predvsem na limanice, še prej pa tudi v zanke iz konjske žime in v posebne pasti, katerih ena je našla mesto v muzejski zbirki.

V veži pritegne obiskovalca zanimiv stroj iz leta 1880 za rezanje mesa. Še prej, ko takih strojev

še niso poznali, pa so sekali slanino v lesenih koritih s posebnimi polkrožnimi rezili. Tudi eno takih korit je razstavljeno v muzeju.

Včasih so si Kroparji kuhali v »mestajah« t. j. v prednjem delu peči. Pri tem so uporabljali razno orodje: »burklje« za potiskanje loncev v peč, lopar in pihalnik iz izvotljene bezgove palice s katerimi so pihali v ogenj, da so ga raznetili. Nad ognjem je stala železna »koza«, nanjo pa so bili postavljeni lonci iz železne litine. Nad »mestajami« v muzeju visi star lesen sklednik z lončenimi ornamentiranimi skledami, ob njih pa stojijo lončeni modeli za peko potic in z žico vezani glinasti lonci.

Hrana navadnih žebjarjev je bila revna, kakor je bilo revno vse njihovo življenje. Ob postnih dneh so jedli »alelujo« t. j. posušene olupke repe, skuhan s kašo ali v juhi. Običajno pa so jedli »fižolovc« — z moko podmeten fižol, žgance, ješprenj, ali »bur kašo« — kašo skuhan s kisló repo. Ena boljših jedi je bila »ta slepa žonta« t. j. jetra skuhan v vodi z dodatkom moke.

Na poslikani skrinji ležita mehova iz ustrojene ovčje kože, v katerih so nekdanj hranili pšenično in koruzno zrnje in moko. V omari ob steni so razstavljeni stari odsluženi likalniki na oglje, železne rudarske svetilke in stojala za sveče. Ob večerih so si zunaj svetili z laternami iz preluknjane pločevine, v katere so vtikali sveče, v izbah pa so pred pojavom petrolejk gorele suhe treske v železnih česnikih.

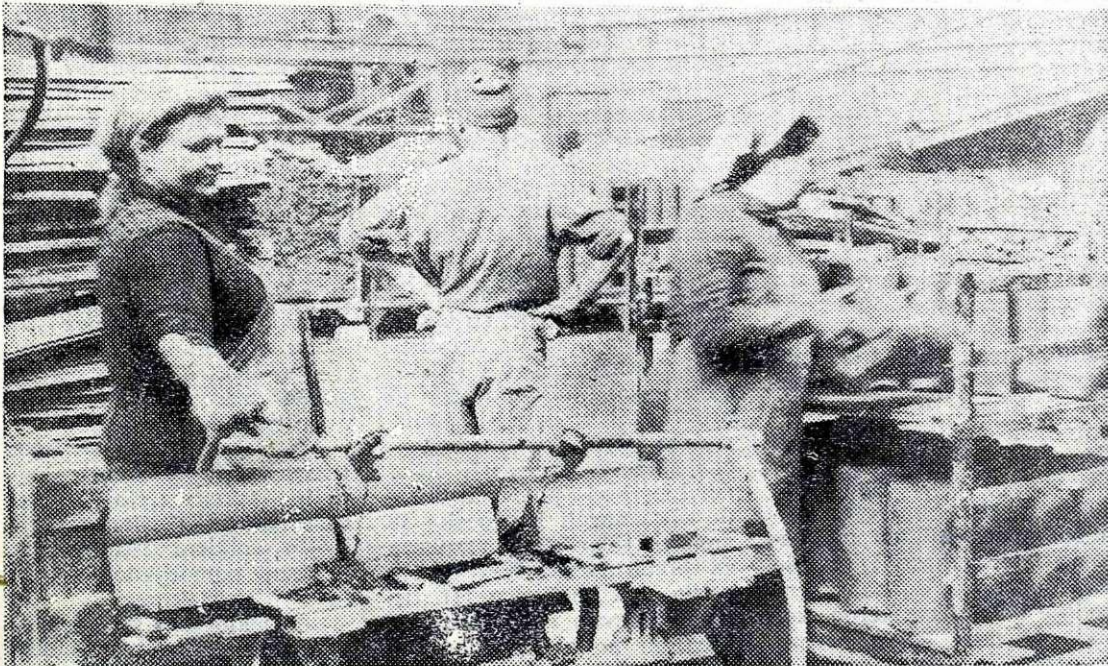
Med drugim si velja ogledati tudi zbirko umetno kovanih okenskih mrež, ki obsega vzorce iz renesance in baroka pa vse do zadnjih let pred 2. svetovno vojno, skupino starih lesenih kipov in izrezani podboj vrat z letnico 1622.

Muzej ima lastno knjižnico in načrtno zbira literaturo in pisane vire, ki obravnavajo zgodovino lastnega kraja pa tudi splošni razvoj železarstva na Gorenjskem.

Muzej je v lanskem letu obiskalo 14.572 turistov. K muzeju je priključen tudi vigenjc Vice in Slovenska peč, poleg teh pa bi radi postavili muzej na prostem, ki bi obsegal še staro fužinico in kopišče z oglarsko bajto. Tu bi našla mesto tudi stara transportna sredstva, ki jih zdaj ni mogoče razstaviti — npr.: vozovi in sani, razstavili pa bi kot zanimivost tudi prvo gasilsko brizgalno.

Naš sprehod skozi muzej je tako končan. Veliko je načrtov za prihodnost, pa tudi veliko problemov, ki jih upravnik muzeja Ažman Justin in sodelavec Franc Hafner rešujeta kakor najbolje vešta. A muzej napreduje in zbirka se iz leta v leto veča.

Kropa je do danes imela pomemben delež pri oblikovanju slovenske kulturne zgodovine: leta 1894 je bila tu ustanovljena prva slovenska zadruga industrija — današnji Plamen. 1933 so začeli izdajati prvo slovensko krajevno revijo Zadruhar in 1944 je bila natisnjena prva slovenska kronika Plamena. V Kropi sta preživljala mladost slikarja Peter Žmitek in Janez Potočnik, tu sta bila rojena pesnika Danijel Pogačnik in Kristina Šuler ter zapisovalec ljudskega izročila Radivoj Poznik. Kovaški muzej v Kropi si prizadeva zbrati vso to svojevrstno in bogato kulturno dediščino in jo ohraniti v okolju, kjer je le-ta nastala.

Sodelavki pri delu v šamotarni

Demontaža plinskih generatorjev na Javorniku

V petek, 10. septembra, so delavci iz montaže Javornik začeli z demontažo plinskih generatorjev na Javorniku. Demontirati morajo enajst generatorjev in sicer v čim krajšem možnem roku. Pri demontaži je zaposlenih po deset delavcev, ki morajo dele generatorjev demontirati in razrezati, nato pa jih s kamioni prepeljati v martinarno. Računajo, da bodo tako martinarni zagotovili okrog 500 ton starega železa. Kot je povedal vodja del Ivan Tušar, nastajajo težave pri samem transportu, sicer pa bodo morali svoje delo opraviti tudi zidarji, ki bodo

morali odstraniti oblogo generatorjev, tesarji in drugi.

Od petka dalje so že opravili precejšnje delo, računajo pa, da bo demontaža generatorjev gotova v štirinajstih dneh. Tik pred začetkom del se je sestala delovna skupina, na sestanku pa so se podrobneje pogovorili kako bodo delo organizirali, da bo hitreje in tudi bolj varno potekalo. Za delo je izstavljena redna naročilnica, sicer pa delavci iz montažnega oddelka na Javorniku računajo, da bodo dobili tudi določeno vsoto denarja na kg starega železa.

Del Jesenic bo ogrevan iz železarne

Delavci podjetja Kovinar so v lanskem letu pričeli urejati pločnik od nadvoza pri domu TVD Partizan Jesenice proti Železarni. Primerno so ga razširili, da bodo lahko pozimi s strojnimi napravami odstranjevali sneg. To delo pa je bilo opravljeno tudi zato, ker so se pri Stanovanjskem podjetju Jesenice in odgovorni v Železarni dogovorili in sporazumeli, da bi bilo koristno urediti centralno ogrevanje iz Železarne za področje od Titovega doma oziroma obbeh osnovnih šol do vključ-

no veleblagovnice nasproti železniške postaje.

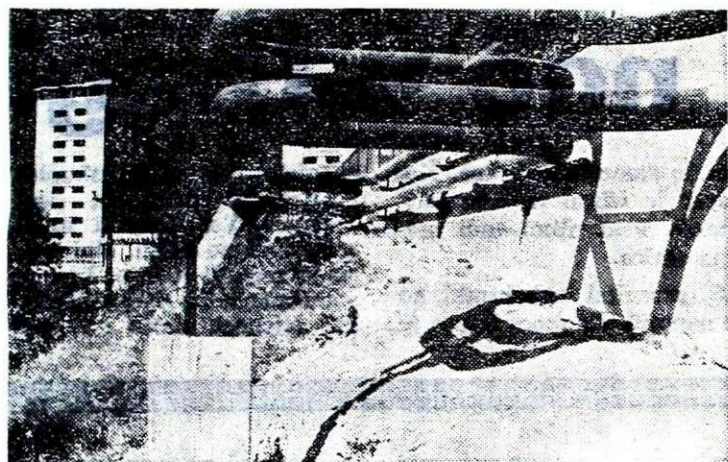
Že nekaj časa lahko zasledujemo, da se napeljava za ogrevanje z vročim vodnim sistemom že gradi. Priključki v Železarni bodo v bližini kavperjev, od koder sta napeljani dve cevi do približno sredine klanca pod pločnikom, naprej pa sta speljani na nosilcih, ki so vzdani na nov oporni zid ob glavni cesti. To napeljavo gradi delavci podjetja Hidromontaža iz Maribora. Do doma TVD Partizan so naredili prvi od-

cep pod glavno cesto, čez železniško progo so cevovod speljali tako, da ga nosi betonska ograja. Most so izkoristili tudi za odcep proti Titovemu domu, dočim vod za stolpnice in kasneje za gimnazijo ter poslopje osnovnih šol, te dni napeljujejo čez cesto pri gimnaziji.

V zvezi z urejanjem ogrevanja z vročo vodo tega območja, smo prosili dipl. inž. Stefana Nemca, vodjo energetskega gospodarstva v Železarni, za kratko informacijo:

»Gradnja tega ogrevalnega voda ima več prednosti. Ogrevanje bo vsekakor ekonomičnejše, ker se bo voda ogrevala samo na enem mestu. Vse zgradbe, ki se bodo na tem območju v bodoče gradile bodo cenejše, ker ne bodo potrebne posebne kurilnice za centralno kurjavo. Zapršenost in zadimljenost Jesenic bo manjša. Ker ne bo peči, ne bodo potrebni v vsaki stavbi posebni kurjači, pač pa bodo regulirali dovod tople vode delavci v Železarni, ki za to skrbijo že sedaj na obstoječem ogrevalnem omrežju. Letos bo ogrevanje urejeno v domu TVD Partizan, v Titovem domu in v treh obstoječih stolpnih za gimnazijo. Tu je notranja napeljava že urejena, drugod pa jo bodo primerno uredili. Za stavbe, ki se bodo še gradile, bo toplovodni sistem že temu ustrezno urejen. Toplovod financira Stanovanjsko podjetje Jesenice, napeljavo pa urejajo delavci Hidromontaže Maribor. Seveda pa je za to dala soglasje tudi Železarna. Tudi za Železarno je to ekonomično, ker bo za dajanje energije, ki je bila že enkrat uporabljena, prejela ustrezno plačilo. Toplotna energija parne centrale bo pri malenkost večjih stroških bolj izkoriščena.«

B.

Del cevovoda za ogrevanje dela Jesenic

Novo stanovanjsko naselje zahodno od Gozd Martuljka

Jeseniški »režeži«, ki morajo na soncu in dežju po osem ur čakati svoje lastnike

Ante Dujmovič odhaja v zasluženi pokoj

Preteklo sredo je naš sodelavec Ante Dujmovič opravil zadnji šiht. Poiskali smo ga na njegovem delovnem mestu na rafama strojih v valjarni profilov. Dujmovič je bil v obratu Javornik I zaposlen od leta 1955 dalje. Takrat je bil tudi sprejet v tovarno. Najprej je delal en mesec na prometu, nato pa so ga odredili v obrat Javornik I, kjer so mu zaupali eno izmed najtežjih delovnih mest v valjarni. Rojen je bil leta 1907 v Vinici, kljub 64 letom pa je še vedno zelo disciplinirano, vztrajno in požrtvovalno opravljal zaupano delo. Večino svoje delovne dobe, ki jo je preživel v obratu Javornik I, je delal na tri izmene in dokler so v obratu normalno obratovali je moral opravljati tudi nedeljsko delo. Na rafama strojih je delo težko in ga skoraj ni mogoče mehanizirati pa tudi zdravju škodljivo. Zato je za omenjeno delo priznana tudi delovna doba s povečanjem. Da so na rafama strojih res

težki delovni pogoji je zgovoren dokaz tudi to, da so mnogi delavci zdržali le nekaj mesecev, morda leto ali dve, toda Ante Dujmovič je imel pred seboj vedno le eno pravilo: »Vedno prvi in nikoli zadnji.« Zdržal je vseh 16 let. Rafama stroji bodo obratovali tako dolgo, dokler bo obratovala valjarna profilov, medtem ko imajo v valjarni Bela že centromaskin stroje za brušenje gredic, kjer je delo zaposlenim delavcem precej olajšano. Prizadevni in požrtvovalni sodelavec Ante Dujmovič je lani, ko smo praznovali 20-letnico delavskega samoupravljanja prejel odličje Železarne.

Tovariš Dujmovič nam je povedal, da bo po opravljenem zadnjem šihitu še nekaj časa ostal na Jesenicah, nato pa se bo vrnil v svoj rojstni kraj v Vinico na Hrvaškem. Želimo mu, da bi še dolgo užival sadove dela, ki ga je opravil na težkem delovnem mestu v naši tovarni.

ŽELEZARSKI GLOBUS

JAPONSKA — Japonske železarnice so prve na svetu z ozirom na količino surovega jekla odlitega na napravah za kontinuirno vlivanje. Sedaj obratuje 51 takšnih naprav z letno zmogljivostjo 16,6 milij. ton. 14 naprav gradijo z zmogljivostjo 7,2 milij. ton. V dveh letih računajo, da bodo povečali zmogljivost naprav za kontinuirno vlivanje na 30,0 milij. ton.

INDIJA — Indijska vlada se je odločila, da bo v bližnji prihodnosti zgradila šest mini železarn, ki bodo vlivale surovo jeklo na kontinuirnih napravah. Vsaka izmed njih bo imela elektro jeklaro z letno proizvodnjo okoli 50.000 ton surovega jekla. Stiri izmed teh železarn bodo v privatni lasti in dve v državni. Tri od teh železarn bodo naročili v tem letu in tri v prihodnjem.

Raznašanje letakov po ulicah

»Bilo je leta 1943, ko sva se jaz in prijatelj, ki je bil od mene starejši dve leti, dogovorila, da greva na javko s partizani. Mrzlega zimskega jutra sva se z vlakom odpeljala iz Jesenic do Bohinjske Bistrice. Imela sva s seboj sanke in karbid za partizane. Ko sva izstopila iz vlaka v Bohinjski Bistrici, sva morala mimo več nemških patrolj in straž v velikem strahu, kdaj naju bodo ustavili in aretirali. Mimo stražarjev sva srečno prišla in se napotila proti Koprivniku, mimo Jereke in Podjele. Pred Koprivnikom sva dobila Prešernovo brigado.

Na povratek sva čakala do poznega mraka, da sva se lažje ugibala Nemcem, kajti za hlačami sva imela polno za njih »nevarnih« letakov. Brigada se je prej umaknila, midva pa sva se lahko vra-

čala proti domu. Zaskrbelo naju je, kako bova prišla na Jesenice zaradi policijske ure, ki je bila ob 20. uri, midva pa sva se šele bo 21. uri poslovila od partizanov. Morala sva priti na postajo v Bohinjsko Bistrico. Srečno sva prišla mimo stražarjev, ker sva se vračala po drugih poteh. Potniškega vlaka seveda nisva dobila, pač pa je bil še tam tovorni vlak. Splezala sva na odprti vagon, ki je bil naložen z lesom. Čakala sva dve uri, da se je vlak premaknil proti Jesenicam. Okrog vagona so hodile nemške straže in pregledovale vagon. Midva pa sva bila skrita med lesom.

Na Jesenice sva se pripeljala vsa premražena. Ura je bila okrog pol enih ponoči. Mojega prijatelja je zaskrbelo kako bova prišla do doma. Bilo je vse zastraženo in

Borci pripovedujejo

zaradi policijske ure še bolj nevarno. Jaz sem mu predlagal pot, kjer bi se mogoče lahko izognila nemškim stražam. Jaz sem bil namreč doma pod Kočno, prijatelj pa pod Mežakljo.

Težka naloga naju je čakala, kako priti čez Savo. Šla sva do mesta, kjer je Sava bolj plitva in jo prebredla. Po naročilu partizanov sva dala letake na varno mesto. Potem sva jih razdelila, kot je bilo naročeno. Jaz sem se

vrnil domov ob tretji uri zjutraj.

To zgodbo mi je pripovedoval oče. Star pa je bil takrat 12 let.

Slavko Čuden. 8. a, osn. šola Zirovnica

Grozna noč v Dragi

Moj stric Stane je bil partizan. Pripovedoval mi je dogodek, ki ga je doživel.

Bilo je januarja 1945 in snega je bilo do kolen. Partizani Kokrškega odreda so se zadrževali tudi v Dragi, ko

jim je zmanjkalo hrane. Komisar je izbral trinajst partizanov med njimi tudi mojega strica.

S praznimi nahrbtniki so se napotili v dolino. Sonce je

zahajalo, ko se je skupina partizanov približala vasi Podgora. Vsi prezeblji so se razkropili po hišah. Moj stric se je napotil v hišo, kjer je stanovala neka njegova znanka. Njenega moža so ubili

Mitja Košir

NA VRH

Sedim med odprtimi vrati bivaka in zrem v dan, ki se poslavlja. Visoko nad menoj se med nazobčanimi grebeni podi in cefra mokra megla. Sem in tja v strmi steni zaropota kamen in z naraščajočim truščem meri globino, dokler končno ne zaključijo svoje strme poti v gnilem spomadanskem snegu. Zopet je vse tiho, le veter se nežno poigrava z zelenimi listi okoliških dreves, ki jih je pomlad povrnila v življenje. Vreme ne obeta nič dobrega, oblačni strop se je spustil nizko nad vrhove gora, in jih sem ter tja zakril pogledu, ki tam gori išče utehe in spoznanja. Morda bo še pred nočjo začelo deževati in v višinah bo zopet zavladovala zima. Cvet, ki mi je bil mogoče usojen, bo ovenel prej, ko ga bo ugledalo moje oko. Čudna tesnoba se s hladnimi prsti oklepa srca in povzroča malodušje in vdanost v uso. Toda proč s takimi mislimi, še bodo prišli dnevi, ko bo sijalo sonce in bo življenje bolj vredno življenja. Upravičeno bo vse hotenje, vse neizpolnjene želje se bodo uresničile, čas bo z našo pomočjo dokazal nam samim, da nobena ovira ni nepremostljiva, da pogum in volja

vedno dosežeta najvišje vrhove. Takrat pa je treba izkoristiti tudi najmanjšo možnost za opravičevanje samega sebe pred seboj in pred drugimi. Kot najsvetlejša zvezda na nebu življenja mi sveti in namen mojega nehanja, nihče mi ne more uničiti te, samo moje vere v vse kar me obdaja, prav tako kot nihče ne more omadeževati najčistejši ljubezni, ki je znana samo srcu in se ne stavlja na ogled in zasmeh tistim, ki je ne razumejo. Če bo pot še tako trnjeva se ne bom ustavil, ne bom stopil vstran, hodil bom po njej, svetlobi nasproti, kajti edina pravilna je in vodi me stran od brezna, v katerem bi bil eden od mnogih, ki življenju ničesar ne nudijo in od njega ničesar več ne pričakujejo. Najdragocenejše je vendar tisto, kar je pridobljeno s težko borbo.

Prve deževne kaplje zarišejo temne madeže na pločevinasti strehi bivaka. Postajajo vse gostejše, dokler se ne strnejo v vodne curke, ki nepretrgani segajo od tal prav do nizkega oblačnega neba. Vsa okolica se vtopi v enolično sivino in porajajoči mrak vso pokrajino naredi še bolj žalostno in turobno. Umak-

nem se v bivak, kjer v malem ognjišču poživljajoče praske oženj in riše na steni s svetlobo in senco vse mogoče skrivnostne podobe. Listam po starih številkah Planinskega vestnika, z mislimi pa sem v nekem drugem svetu, proč od te potuhnjene megle, ki že nekaj dni ne da soncu prostora; proč od te do kraja scivilizirane sedanjosti, ki s svojimi čudovitimi dosežki človeku ne da več dihati in ga oklepa v spone natančno preračunanega življenja, ki si uspešno podreja naravo sebi v škodo in propad. Kako lepo bi bilo, ko bi enkrat za vselej človeštvo spoznalo, da ima v naravi najboljšega prijatelja, ne pa sovražnika, ki ga je treba izkoriščati in uničevati.

Počasi se odpravim spat in nekaj časa še poslušam bobnanje dežja po strehi. Sam ne vem kdaj me spanec iztrga deževnemu večeru in od tistega trenutka naprej zame ni bilo več moreče sivine, ki me je obdajala in čez dan prešla tudi vame. Prebudim se s prvim svitom spočit in preroben in z velikim veseljem pogledam v kristalno jasno nebo nad gorami. Na hitro se oblečem, zaklenem za seboj bivak in odhitim v

prebujeni dan. Pot me vodi po znani pokrajini, vseeno pa mi na vsakem koraku odkriva kaj novega. Globok sneg še leži po zatrepu, pobočja so razorana od pomladanskih plazov, stene pa so že okopnele in vabijo prve plezalce. Zopet se bo pričela trda plemenita borba z goro. Vrhovi škrlatno zažare v jutranjem soncu, ko že daleč nad dolino uživam enkratnega razgled. Vse naokrog sami znani vrhovi, na vsakega od njih me veže nepozaben spomin ali pa neutolažljivo hrepenenje. Marsikaj bo še treba narediti v teh mogočih ostenjih. To je naloga naše generacije, ki si nezadržno utira pot navzgor k soncu. Če hočemo biti vredni naslednikov naših predhodnikov in učiteljev, jih moramo dohiteti in prehiteti. Za vse to pa je potrebno mnogo poguma, volje in samoodpovedi, marsikatera druga želja se mora umakniti temu svetlemu, težko dosegljivemu cilju. Globoka gaz se vleče za menoj, ko po omehčanem gnilem snegu rijem navzgor proti grebenu. Sonce neusmiljeno pripeka in vreme z ničemer ne da slutiti, da je še včeraj lilo iz težkih južnih oblakov. Vse je kot prerajeno, očiščeno vseh grehov, kot da so nalivi zadnjih dni odplaknili vso nesnago s površine zemlje. Popoln mir vlada, te tišine ne zmotijo niti vriski redkih obiskovalcev tega odročnega konca. Počutim se kakor v cerkvi, najlepši od vseh, saj še tako lepe freske na stropih najznamenitejših zgradb ne moremo primerjati z modrino nebesnega svoda, ki nas obdaja. Le kje so umetniki, ki bi se lahko merili z naravo, to najgenialnejšo slikarstvo stvarstva. Srce vriska ob vsej tej lepoti in si ne želi

ničesar več na svetu, kajti nič bogastva, ki bi bilo vredno tega kraljestva, ki mu ni nihče monarh in nihče podložnik, zatiranec. Vse skupaj predstavlja celoto, ki ni ločljiva, lepa je samo tu in ni prestavljiva. Takih svetlišč tišine in lepote je še veliko po zemlji, vendar jih vsemogočni človek s samo njemu lastno iznajdljivostjo uspešno drugo za drugim okužuje s svojo civilizacijo.

Še nekaj metrov lažjega grebena je pred menoj in pobočja se na drugi strani spuščajo strmo navzdol. Na vrhu sem, sonce pa še ni v zenitu, lep del dneva, ki obeta, da se bo končal brez dežja je še pred menoj. Sedem na nahrbtnik in počivam. Res sem srečen in bogat človek. Tak lep dan mi je dano uživati v gorah, kar se lahko primerja samo s srečo v ljubezni. Kot v objemu svoje drage se počuti človek, ki je življenje zapisal goram in preživi dan na vrhovih. Če bi bil poet, bi v takem trenutku zapisal veličastno hvalnico življenju, ljubezni, goram, tako pa le pobožno sklonim glavo in sem srečen ker živim.

Globoko iz doline zaslišim šumenje voda, ki narasle od deževja in topečega snega opravljajo svoje tisočletno delo, dolbejo strugo skozi dolino in hitijo daljnemu cilju nasproti, da se končno izlijejo v širno morje. Nezmotljivi proces nezmotljive narave. Sonce se vztrajno pomika proti zahodu in me opominja, da je prišla ura za povratek. Kar nekam težko se ločim od tega prizrčnega prostorčka visoko pod zvezdami, a čas, ta večni človekov priganjač, mi ne pusti pričakati zaključek dneva na vrhu. Še

Nem sina
pol mu
hraki je
nesvoja
je škoi
koj, mož
da jedno

Ku se j
slov od d
je določ
so nova
pajejo v
je do, ko
nimahrbt
njih. Bil
da varni
pogjati.
ljub govo
potker se
mo ata.
mal bolj
kraljši k
fal mitral
zase Stric
šel. Bil je
se nil k
grmje. Pri
se zgodil
utih Zasli
vi Ncev, k
žrtv Pretak
a ni niso
odšil je v
prihjenju.

Jalov ki nu

danooram
me kakeje
sti drugo d
Latno m
medim cve
V go je vs
ter prepl
ptica sem j
nem čitku, i
šumrasla r

Nemci pa izselili. Na polju mu je nahrbtnik s hrano, ki jo je do nje prinesla mama. Dala mu je še škornje njenega pokojnega moža, ker je videla, da še dolgo nosi nizke čevlje.

Ku se je moral stric posloviti od dobre žene. Odšel je določeno mesto, kjer so snova zbrali, da se skupaj gredo v odred. Počasi se je do, ko so stopali s polnim nahrbtniki mimo zadnjih. Bili so prepričani, da so varni in, so se začeli pogovarjati. Le stricu se ni ljubilo govoriti, ker je bil potrter so mu zaprli mamo. Stric se je pomakel bolj k potoku. Naenkrat sliši krik, nato pa rafal mitraljeza. Padli so v zase. Stric se je takoj znašel. Čutil je v potok Drago, se je bil k obrežju med grmičevje. Prisluskoval je, kaj se zgodilo. Mitraljez je utihel. Zaslišali so se glasovi Ncev, ki so iskali svoje žrtve. Pretaknili so okolico, a ni niso našli. Nemci so odšli. Stric je vesel, da je ostal pri življenju. Toda kaj je s

tovariši? Spreletela ga je zla slutnja. S težavo se je priplazil na breg. Noge je imel čisto zmrznjene, saj je bil v vodi več ur. Spravil se je pokonci in se ves utrujen oziral po okolici. Spreletela ga je groza! Ne daleč stran od potoka so ležali mrtvi tovariši. Ležali so negibno v mlaki krvi. Dvignil je pest in zagrozil proti vasi, kamor so odšli Nemci. S solzami v očeh se je poslavljajal od mrtvih tovarišev, ki jim ni bilo pomoči. Hitro se je oddaljeval od nesrečnega kraja, ker ga je bila groza in ker je bil od vsega preveč izmučen.

Vrnil se je v odred okrog podneva. Povedal je žalostno zgodbo, ki ji tudi sam ni verjel.

Tako je končal stric zgodbo, ki je bila podobna mnogim zgodbam z enakim žalostnim koncem. Pogledala sem strica, ki si je ob pripovedovanju obrisal solzo na licu.

Marjeta Mazovec, 6. b
osn. šola Zirovnica

Smehljaj je ob tej besedi spreletel fantovo obličje in sij neizmerne sreče se mu je za hip razlil po obrazu. Pa se je koj umeknil misli na zlo, ki je morda že na poti in hodi počasi, strašno počasi, ali vendar z gotovimi, kakor smrt gotovimi koraki, da zdaj zdaj zgrabi in sune fanta v prepad.

»Ali naj jo pozdravim?« je vprašala mati, preden je pustila Klemena samega.

Fant je prikimal.

»In dečka poljubim namesto tebe?«

»Dajte!« se je izvilo iz trpinčenih prsi fantovih.

»Za Klemena smo ga krstili. Liza je hotela, da po tebi. Naš Jernej je bil boter, župnikova kuharica pa botra.«

Voščila mu je lahko noč in odšla. Fant pa je samo prikimal in se zgreznil zopet vase. Pa je sedel tako še ure in ure dolgo v noč, če ni bilo nikogar blizu. Kakor hitro pa je začutil koga, je vstal, se opotekel v temo in izginil proti Vršanovini.

Tako je bilo vse dni, dokler ni smel prvič govoriti z Lizo in prvič videti otroka. Oče je bil poleg in mati in oba sta imela solze v očeh, ko je fant odhajal. Liza pa se je onemogla zgrudila nazaj v blazine in glasno zaihtela.

Potem se je kako minuto zjasnilo v Klemenu, kakor bi skrbna, mehka roka obrisala vso pošastno navlako v duši in jo skrbno umila. In bila je res roka. Ali ta roka je bila trda župnikova pest, ko se je fant k njemu zatekel po otrokovem rojstvu. Trdo je brisala roka in kakor s krempelj je trgala, ali najhujšo bol je izplela iz zmučenega srca. Pestil in obdeloval ga je župnik Mihael, prerekel mu vse in vse priimke mu dal, ki jih ni kmalu kdo zmogel toliko kot borovsko gospod; ali vendar se je Klemenovo srce nasmejalo, ko je vstal raz kličalnik v župnikovi sobi, kjer sta pregledovala, prala in umivala srce in dušo. Pogled njegov je bil veder in čist in iz oči mu je sijal blažen mir. Potem sta po-

pokajo v njih. Se se je zatekel v posejano ozimino, se ogibal razorov in hodil med njimi kakor slep in gluha, a je vendar čutil dihanje že utrujene zemlje. Zatiskal je ušesa, da bi ne slišal. Kako je jokalo in prosilo: ostani, sin, ostani! Zdaj zdaj se je sklonil, utrgal bilko, jo nesel k ustom, jo kot svetinjo pobožal, pa jo spustil nazaj na zemljo, na sveto, z njegovim znojem zalivano, z molitvami žánjo posvečeno.

Ni mogel stran od rjave prsti, ki je bila plodna tolikim Vršanovim in je tudi njega redila, da je zrastel mlad, močan, kakor bukev v gmajni krepak in samorasel. Že je zavil proti domačiji, pa ga je še potegnilo nazaj z vso močjo. Ustavil se je na njivi, kjer sta oni pomladni dan orala z očetom. Vstalo mu je pred očmi, kako so oče veleli Mani, naj poprime za ročice, pa ji ni dal on, Klemen, ampak jo sunil stran, pognal z otiko konje in se uprl v plug, da je zaječala zemlja in se stisnila v bolečini, ko je globoko, do njenega srca globoko urezal vanjo z ostrim železom. Zdaj mu je njiva vračala, zase in za žival, ki jo je bil. Udarila ga je, strašno udarila, da se mu je hrbet skrivil pod udarcem, in urezala je vanj prav do srca, da je iztisnila iz njega zadnjo kapljico krvi, ki se je raztočila kakor potok vanj in po njem v zemljo, v to rjavo, molčečo in trpečo zemljo, ki bo zdaj drugim dajala kruh in življenje in se dala obdelovati od tujih rok, rezati vase do srca od tujih dlani. Tako je žgalo iz rjave domače zemlje v Klemenovo srce; ni mogel več zdržati. Pokleknil je sredi razora, se sklonil, poljubil mrzlo prst in dve grenki solzi sta kanili vanjo, kakor v blagoslov, kakor žegnano povračilo za žgočo bolečino, ki je tulila v njegovih prsih.

Odšel je v hlev in se poslovil od živine. Vsako posebej je pobožal, pogledal, ali ima dovolj rezance, dovolj stelje, ali je voda v podajalniku čista in sveža. Šel je dvakrat, trikrat, štirikrat po hlevu, pa nazaj do vrat in spet k vsaki živali posebej in se je moral s silo odtrgati, da je našel vrata in šel na dvor.

Tam je videl še med orodjem in med vozovjem, kaj vse bi bilo treba popraviti, preložiti to in ono in skrbel, kako bo, ko njega ne bo. Zavil je potlej proti hiši, ko se je že nočilo. Hotel je skozi duri v vežo, a se je na vratih okrenil in odšel zopet v travnik in od tam v senočet in gmajno...

Vrnil se je v poznem jutru, blede, upehan in ves blaten, stopil v hišo in poiskal Mano. Povedala mu je, da je vse pripravljeno in zloženo, da pa naj ostane in premisli, bo rada spet nazaj pospravila kakor je bilo. Klemen pa je odkimal, stopil v kamro in prinesel ven veliko culo. Položil jo je na klop ob durih in poprašal Mano po očetu.

Pokazala mu je v hišo, govoriti ni mogla, ker ji je grenko stopilo v grlo in mokro seglo v oči.

Klemen je postal pred durmi, nekaj časa kakor vase iskal, nato pa odpehnil vrata in vstopil.

Oče je sedel za mizo in pogledal sina, ki je stopil proti njemu in obstal sredi sobe. Ni vedel, ni znal, kakšna naj bo zadnja njegova beseda očetu. In ko bi jo bil tudi našel, ne bi je mogel spregovoriti, ko je pogledal natančneje očetu v obraz in videl, da je pekel v njegovi duši; zdrznil se je in znižil:

»Srečno, oče!« in costal na mestu po vsem telesu trepetajoč kakor suhi list, ki pade raz drevo v vetru. Oče je vstal.

»Ali moraš iti?« se mu je utrgalo, ne da bi pogledal sina v lice.

»Moram!«

Ne moreš drugače, Klemen?« je mehko in vroče zaprosilo iz očeta.

»Ne morem, oče!«

»Tedad Bog s teboj, sin!« je izdaval stari Vršan, stopil trdo h Klemenu in mu dal roko. Za hip sta si pogledala v oči, prsti so se oprijeli prstov. Potem pa so naenkrat popustili, pogledi so ugasnili, oči so se jima utrnile kakor četvero mrtvih zvezd. Obrnil se je Klemen, obrnil oče in duri med njima so se zaprle.

6.

Po cesti z Dovjega proti Borovcu korakata dva samotna potnika, delavca. Ženeta se, kakor bi se hotela ogreti, ker je precej mrzlo danes, dan pred vsemi sveti. In pozno je tudi že: cesta, ki vodi vedno ob Savi in njenem pradu na eni, ob vznožju poraslega pobočja na drugi strani, je spozka in temna, na, da komaj veš, kdaj si v kolotečini in suneš z nogo v trdo. Ali pa se jima mudi domov k družini, k materi, ženi, otrokom? Morda pa v Borovec na božjo njivo, ki bi jo rada še nocoj obiskala in na dragih grobovih prižgala sveče, ki jih oba nosita v žepih suknjičev?

»Nič ti hudega ni, Klemen, kaj bi! Delo imaš prijetno, ne boš se pretegnil ob njem, ženo pri starših, kjer ji ni hudega, in otroče pri materi, zdravo in v izobilju.«

Slavko Savinšek

Geče

(13)

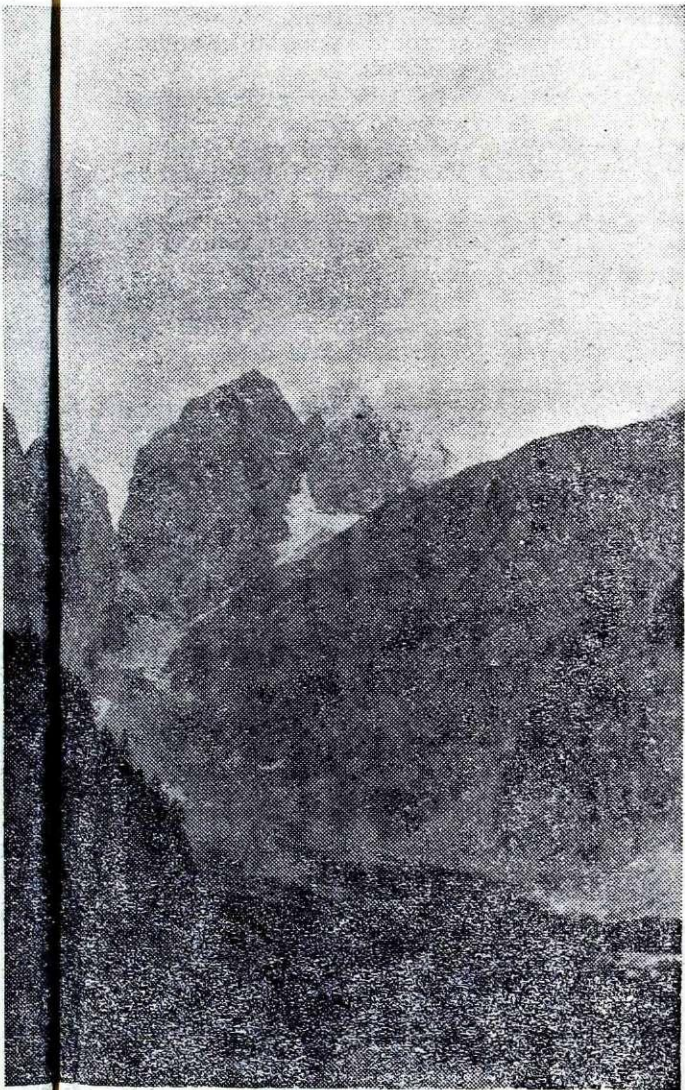
sedela še dolgo uro pri mizi. Pravzaprav je sedel sam Klemen, župnik je vihral po sobi gor in dol in s pestjo bil, kamor je zadel. Dokler ni izbil pravega in pogodil žeblja na glavo.

Ko je Klemen odhajal od župnika, je vedel, da ima delo, ki bo preživljalo njega, Lizo in otroka, vedel, da bo čez štirinajst dni, ko si Liza pomore iz prve sile, oklican z njo enkrat za trikrat in bosta drugi dan mož in žena in bo otrok tudi pred ljudmi dobil očetovo ime. Zato je mirno in spokojno korakal proti Podsmrečju, da se pri Lizi poslovi za nekaj časa, dokler ne bo poroka; da slovo vzame od grunta in domačije, ki jo bo smel gledati le po enkrat na teden; da reče mirno očetu ter sestri z Bogom ter jima pogleda v oči, poln vere v svojo in svoje družine bodočnost.

Ali ta sreča in pokoj nista trajala dolgo. Že ko je slovo jemal pri Lizi in otroku, mu je valovilo iz prsi in hotelo v oči, čeprav je požiral in se premagoval, kar so mu moči dale. Pomagala mu je skrb za priprave in upanje, da bo kmalu z njima, ki sta zdaj njegova. Vendar ga je strašno ujedlo v srce, ko je dal Lizi roko in neboljenčka poljubil na rdeče ustnice; kakor omotičen je omahnil skozi duri v pozno popoldne.

Ko je prišel domov, je takoj naročil Mani, kaj naj mu vse pripravi za odhod, kako naj drugi dan nalože in kam naj hlapec zapelje. Ko je videl, da ima Mana kljub svoji navidezni trdoti solzne oči, se je okrenil in šel ven.

V gmajno najprej, ki jo je skoro predirjal gori do meje na Vršiču. Ogledoval je drevje okrog sebe ter čutil, kako mu je ob vsakem lepem deblu kanila kaplja krvi in se nekam potočila, da je zbolelo, kakor bi s kleščami vščipnil. Pritekel je iz gmajne, ko se je pričel mrak plaziti po njej, ter se zaganjal v travnik in polje, drevel po senožetih in posekah. Po strniščih je blodil, kakor bi nečesa iskal, ukrivljen v tla, in glava mu je bila težka; jekleno trdo je udarjalo v sencih in čutil je, kakor da mu žile

Jalov ki nudi planincu še koliko nepokvarjene lepote

lanec moram v dolino, kjer ne pakujejo druge dolžnosti in tugo delo.

Lahko mi stopa noga nedolno cvetjem po dolini. / go je vse tiho, le sem er preplašeno zažgoli otica sem jo zmotil v nje- nem bitku, tik ob poti pa umi rasla reka. V vasi že

gore luči, ko stopim med prve hiše. Ljudje se odpravljajo k počitku, saj jih jutri čaka nov naporen dan. Meni pa pogled neprestano uhaja nazaj, tja gor, kjer v zadnji dnevni luči srebrno žarijo visoki gradovi. Še se bom vrnil k vam iskat miru in lepote.

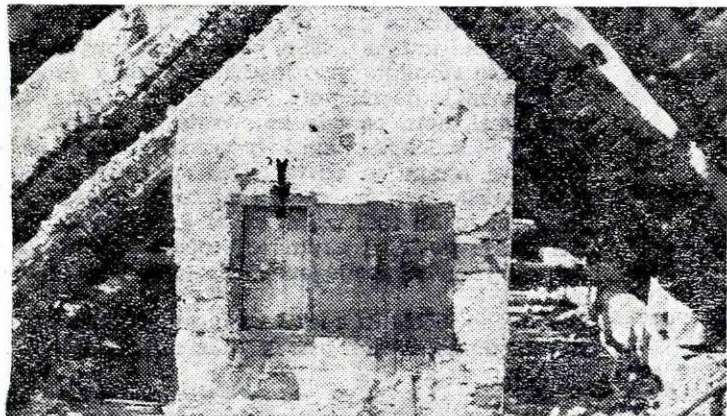
Ob letošnjem požarno - varnostnem tednu

Vsako leto v dneh od 12. do 19. septembra je teden požarne varnosti. To je teden v katerem gasilske organizacije organizirajo razna tekmovanja. V naši občini pa se zaustavimo predvsem ob rezultatih, kako smo pripravljeni na morebiten požar, večjo elementarno nesrečo, pri kateri je nujno potrebna akcija gasilcev. V tem tednu gasilska društva pregledajo opremo s katero razpolagajo in pogosto tudi vodne hidrante, ki jih uporabljajo ob morebitnih požarih. Tudi letos je treba opozoriti na preventivno delo. Vzporedno s tem je pred gasilskimi organizacijami vrsta nalog, ki so stalnega značaja in sicer kako naj bi na najbolj enostaven način občane opozorili na požarno varnost, ki je še kako potrebna.

Danes ni več gospodinjstva brez sodobnih pripomočkov, ki pa po svoje tudi lahko pomenijo nevarnost za nastanek požara ali druge nesreče. Marsikje je požarna varnost vse premalo poudarjena in celo potisnjena v ozadje. Le redke so krajevne skupnosti v katerih izvršni odbori na svojih sejah redno obravnavajo tudi požarno varnostno problematiko, pa čeprav je le-ta tudi v okviru splošnega ljudskega odpora.

V številnih gasilskih društvih primanjkuje mladih ljudi, ki bi se strokovno usposobili, da bi lahko upravljali tudi s sodobnejšimi sredstvi za gašenje požarov, ki jih ponekod že imajo. Na osnovnih in srednjih šolah pa tudi v naših mladinskih organizacijah je vse premalo razumevanja za to področje. Kar precej osnovnih šol bi lahko naštel, kjer še nimajo pionirskih gasilskih skupin, predavanja o požarni varnosti pa so tudi zelo redka ali pa jih sploh ni. Takšno stanje vedno znova opozarja, da bo treba napraviti nekaj odločnih korakov naprej in posvetiti več pozornosti požarno varnostni problematiki in naše občane v možnih oblikah seznanjati kako naj bi se doma ali pa v delovni organizaciji obvarovali pred morebitnim požarom, elementarno nesrečo, itd.

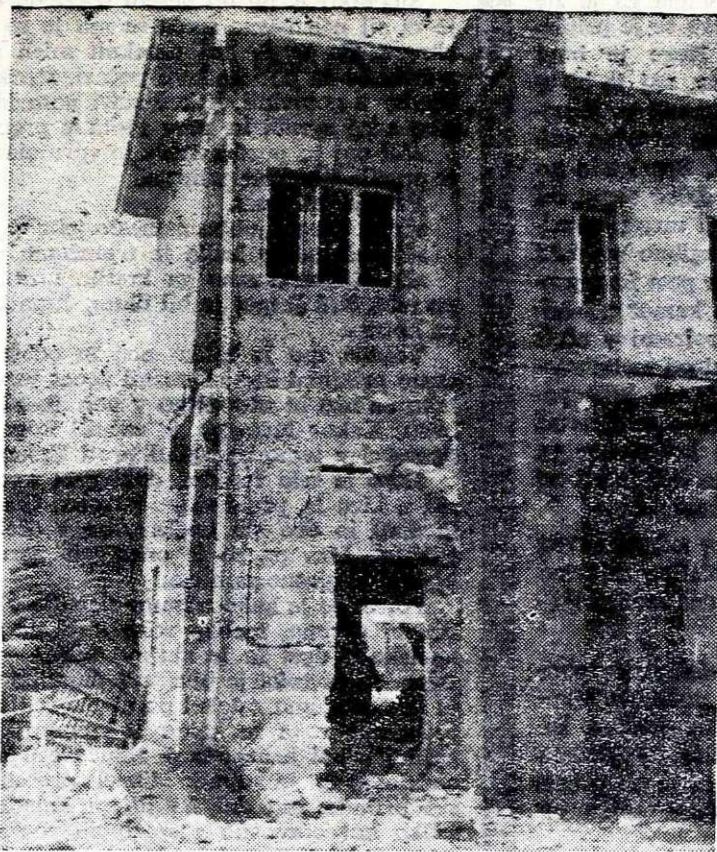
V naši občini imamo deset gasilskih društev, med njimi tudi poklicno gasilsko in reševalno četo v naši Železnici, ki je sodobno opremljena, vendar se gasilska društva od Rateč do Rodin srečujejo s problemi, ki smo jih opisali. Marsikje še vedno manjka ustrezne opreme ali pa jo bo treba izpopolniti, ker je že dotrajana. Prav tu pa gasilska društva pričakujejo ustrezno pomoč, zlasti pa na področju preventivne požarne varnosti.

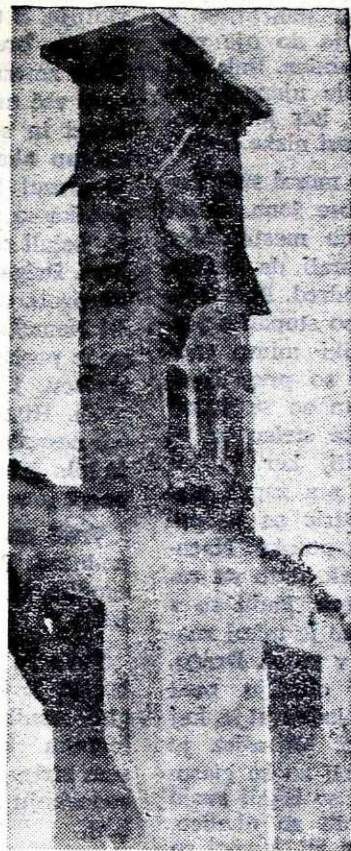
Bliža se zima — pokvarjena dimniška vratca, razpokani in založeni dimniki ter nepravilno postavljene kurilne naprave so največkrat vzrok požara.

Postopek ob izbruhu požara

- Ne stori nobenega nepremišljenega dejanja — prisotnost rešuje tvoje in tuje življenje in imetje;
- Ohrani mir — prepreči preplah in paniko;
- Najprej pomagaj rešiti ljudi — pri tem misli tudi na lastno varnost (elektrika, ruševine, plin itd.);
- Prični z gašenjem požara — zato si še predhodno zapomni kje so nameščeni ročni gasilski aparati, hidranti in način njihove uporabe;
- Zapomni si, da vsak ročni gasilski aparat ni za gašenje vseh vrst požarov;
- V zadimljenem prostoru bodi sklonjen;
- Prepreči prepih — zapri okna in vrata;
- Zapomni si reševalno pot in skrbi, da ne bo založena;
- Prepreči beg osebam, ki se jim je vnela obleka;
- Če z gašenjem nisi uspel, obvesti gasilce — v Železnici telefon 213, v občini 93;
- Ko pripraviš požar se predstavi in povej kje gori, kaj gori in če so v nevarnosti ljudje;
- Počakaj gasilce na vidnem mestu;
- Ko prispejo gasilci jim nudi pomoč samo, če oni to želijo.

Najmanjša malomarnost pri uporabi plinskih naprav v industriji ali gospodinjstvu se lahko kruto maščuje.

»Požar« v Plavškem rovtu

V nedeljo, 12. septembra ob 8.00 uri, so bila obveščena gasilska društva Planina pod Golico, Hrušica, Jesenice-mesto, Blejska Dobrava in poklicna gasilska in reševalna četa železarne Jesenice, da je v Plavškem rovtu na gospodarskem poslopiju last Tina Smoleja »izbruhnil požar«.

Ker je gospodarsko poslopije sredi vasi v kateri je še več lesenih stavb in ker v vasi nimajo gasilskega društva, niti orodja in vode za gašenje požarov, je bila nevarnost za katastrofo še toliko večja.

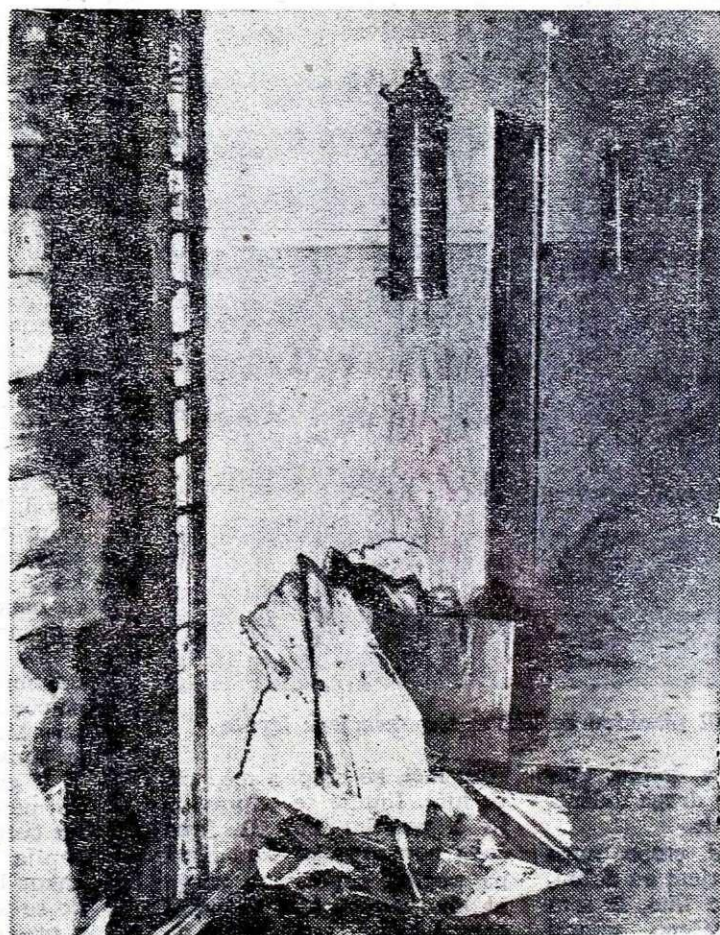
Vsi gasilci, ki so bili poklicani v gasilsko akcijo so se zavedali, da bodo uspeli samo v primeru, če bodo s svojimi avtomobili premagali strmi vzpon ceste v Plavški rovt. Uspeh akcije je bil namreč odvisen samo od hitrosti napeljave vode iz 1000 metrov oddaljenega potoka Jesenice. Prvi so prispele na mesto požara gasilci iz Planine pod Golico, ki so potem, ko so se prepričali, da niso v nevarnosti ljudje in živina, takoj odšli k potoku in pričeli z napeljavo gasilske cevi proti Plavškemu rovtu. Njim so se v verižni dobavi vode pridružili s svojimi motornimi brizgalnami še gasilci iz Hrušice, Blejske Dobrave, Jesenice-mesto in poklicni gasilci železarne Jesenice. Le-ti so z enim avtomobilom stopili v verižno dobavo vode, z dvema avtomobiloma, v katerih imajo po 3000 l vode pa so takoj pričeli gasiti »požar«. Verižna napeljava vode na daljavo 1000 m je odlično uspela, saj je minilo komaj 10 minut, ko so pričeli polniti obe cisterni, v katerih je še vedno ostalo več kot polovico vode. Vseh osem gasilskih avtomobilov in motornih

brizgaln je odlično delovalo. »Požar« je bil zelo hitro pogашen.

Čeprav bi vse enako potekalo pri pravem požaru, je bila to le sektorska gasilska vaja, ki jo je v okviru praznovanja gasilskega tedna, ki bo od 19. do 26. septembra, organizirala občinska gasilska zveza pod vodstvom poveljnika Staneta Trameta. Gasilci so s to vajo ponovno dokazali, da so tudi v izredno tež-

kih terenskih okoliščinah sposobni pomagati bližnjemu v nesreči.

Po končani gasilski akciji se je 50 gasilcev, kar jih je sodelovalo pri vaji, zbralo v Martinčevi hiši. Prijaznost in gostoljubnost s katero je gospodar Franc Klinar sprejel gasilce je samo znak, da še obstajajo ljudje, ki se zavajajo kako zelo so jim gasilci potrebni in znajo ceniti njihovo nesebično delo.

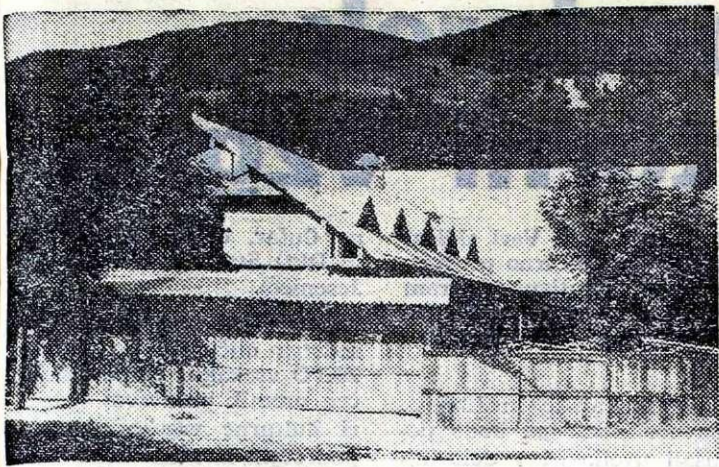
Ročni gasilski aparati, ki so nameščeni na vseh za požar nevarnih mestih nam nič ne koristijo, če jih ne znamo pravilno uporabljati.

V doko cesti za 70

Pr njega se po pa za se je pod r stva V res kar n Na od pi davko enaki memb sredst sticije pred so tr stotke

prispe davki takse pris. z razni prene Skupa

Ko manjš v leto v odn prispe no, p dovolj stva. 950.000 večji, prime V občine kazani so vir dohod odstot 10,511. Tre hodko Zar Tudi l precej Če lah bomo izpad leta. S

V Kranjski gori je dom podjetja LEK Ljubljana skoraj dokončan. Zgradilo ga je SGP Sava Jesenice na Požarju, ob cesti proti Eriki. V domu, ki bo odprtega tipa, bo prostora za 70 gostov. Na sliki pogled na dom z južne strani.

Proračun občine se izboljšuje

Proračun občine Jesenice je bil po sedmih mesecih letošnjega leta kar za 15,02 odstotka pod predvidevanji, denar, ki se posebej zbira za potrebe Temeljne izobraževalne skupnosti pa za 0,12 odstotka pod predvidevanji. V mesecu avgustu pa se je situacija bistveno popravila, saj so sredstva proračuna pod predvidevanji le še za 3,01 odstotka, medtem ko so sredstva za potrebe šolstva nad predvidenimi za 1,66 odstotkov. V resnici je izpad proračuna občine nekoliko večji od pravkar navedenih podatkov, o čemer pa pozneje.

Na boljšo realizacijo proračuna so vplivali večji dohodki od prispevkov od osebnih dohodkov, prav tako dohodki od davkov, medtem, ko so dohodki od taks ostali približno na enaki višini. Od pomembnejših postavk pa je bistvena sprememba pri prispevkih za uporabo mestnega zemljišča, katera sredstva uporabljajo namensko za komunalna dela in investicije v komunalne objekte. Medtem, ko so bili prispevki pred mesecem dni kar za 45 odstotkov pod predvidenimi, pa so trenutno glede na celoletni plan realizirani s 94,56 odstotka. V podrobnosti je proračun občine takole realiziran:

	plan 71	realizacija	razlika %
prispevki	4.463.000	2.979.723	+ 0,10
davki	8.412.000	6.002.341	+ 4,68
takse	4.202.000	1.434.820	- 32,52
pris. za mest. zemlj.	2.750.000	2.600.285	+ 27,52
razni doh.	628.065	1.495	- 66,43
prenešana sredstva	9.935	9.935	+ 33,33
Skupaj	20.465.000	13.028.599	- 3,01

Kot že rečeno pa so dohodki proračuna vseeno nekoliko manjši. Po zveznih predpisih, se dohodki proračunov občine v letošnjem letu ne smejo povišati za več kot 10,8 odstotka v odnosu na lanskoletnega in to pri nekaterih postavkah: pri prispevkih od osebnih dohodkov, pri davkih blaga na drobno, pri carinah in taksah. Vse kar bi bilo več dohodka od dovoljenega povečanja, so tako imenovana blokirana sredstva. Tako je treba od zbranih dohodkov odšteti okroglo 950.000 dinarjev, s čemer je izpad proračuna občine nekoliko večji, za 7,64 odstotka. Kljub temu pa lahko govorimo o neprimerno boljši realizaciji proračuna občine.

V informaciji, ki jo vsak mesec o realizaciji proračuna občine pripravi davčna uprava, so v posebnem pregledu prikazana tudi sredstva Temeljne izobraževalne skupnosti. Ker so viri za potrebe šolstva dosti bolj stalni in zanesljivi, so dohodki po osmih mesecih leta nad predvidevanji za 1,66 odstotka. Od predvidenih celoletnih dohodkov v višini 10.511.000 din je bilo do sedaj zbranih 7.181.817 din.

Trenutno stanje daje dosti več upanja, da bo izpad dohodkov proračuna občine ob koncu leta minimalen.

Zanimiv je grafikon, ki kaže primerjavo z lanskim letom. Tudi lani so se dohodki proračuna ob koncu osmega meseca precej dvignili, vendar pa dvig ni bil tako strm kot letos. Če lahko lanskoletno krivuljo upoštevamo tudi letos, potem bomo v septembru in oktobru zabeležili zopet nekoliko večji izpad, stanje pa naj bi se izboljšalo v zadnjih dveh mesecih leta. Seveda so to lahko le predvidevanja.

L. T.

Vedno bomo strnjeni v ljubezni, bratstvu in enotnosti hodili po poteh partizanov

Pred štirimi leti je na pobudo občinskega odbora ZZB NOV Jesenice šolska mladina jeseniške in radovljiške občine prvič po osvoboditvi zelo številčno počastila spomin na tragedijo Selške čete in štaba I. grupe odredov na Lipniški planini na Jelovici. Tu je namreč 9. septembra 1942 padel legendarni komandant I. grupe odredov, španski borec, komunist in organizator vstaje na Gorenjskem Joža Gregorčič-Gorenjec in 25 borcev Selške ali zaščitna četa I. grupe odredov. Od takrat naprej se vsako leto ob tej obletnici zbere šolska mladina obeh občin in se najprej v Radovljici ob skupnem grobu Gregorčiča in soborcev pokloni njihovu spominu, potem pa nadaljuje pot na Lipniško planino, kjer je glavna spominska svečanost.

Tudi letos so to obletnico počastili učenci šol jeseniške in radovljiške občine v soboto, 11. septembra. Čez 600 učencev, ob navzočnostiestre pokojnega heroja Gregorčiča in dveh preživelih borcev te tragedije — Staneta Prezlja in Janeza Lušine-Matije ter zastopnikov ZZB NOV Jesenic in Radovljice, se je poklonilo spominu, pred 29 leti padlim borcem na tej planini. V Radovljici je govoril o dogodkih in političnem položaju pred 29 leti predstavnik občinskega odbora ZZB NOV Slavko Staroverski, na Lipniški planini pa je obudil spomine na te tragične dogodke polkovnik JLA Janez Lušina-Mali. V kulturnem programu je sodeloval mladinski zbor srednjih šol Blaž Arnič z Jesenic in recitatorji osnovne šole A. T. Linhart iz Radovljice. Skromna, toda pristrčna slovesnost, ki je postala že tradicionalna, na kateri pa smo pogrešali prisotnost nekaterih šol, predvsem pa predstavnikov političnih in predstavniških organov obeh občin. Še bolj trpko pa je navzoče zbolelo to, da spominsko obeležje sploh ni

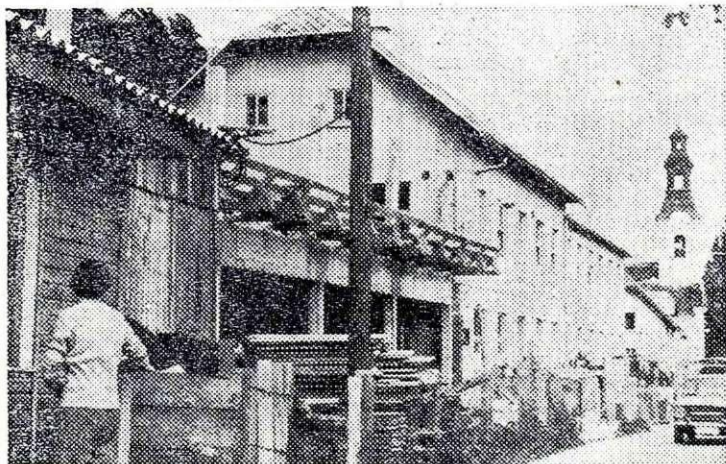
bilo urejeno, za kar pade odgovornost na radovljiško občino in da cesta za Lipniško planino, kljub dogovorom pred štirimi leti, še sedaj ni označena s primernimi kažipotmi. Če bomo hoteli, ne samo to, temveč tudi druga spominska obeležja in spomenike iz NOB bolj približati ljudem, potem bomo morali predvsem urediti opozorilne table in kažipote. Mnogi obiskovalci partizanskega doma na Vodica bi se lahko spotoma ustavili na Lipniški planini, kajti do tja vodi dovolj vzdrževana cesta, če bi bili urejeni skromni kažipot. Ker o sobotni slovesnosti pišejo tudi učenci osnovne šole Prežihov Voranc, bomo v nadaljevanju na kratko obnovili dogodke na Jelovici pred 29 leti.

10.000 Nemcev na partizane

V tistih septembrskih dneh, je frontalno obkoljevalo Jelovico in Ratitovec čez 10.000 izredno oboroženih in tehnično opremljenih vojakov tretjega rajha. Po več kot letu dni, so dodobra spoznali tako partizanskega vojskovanja in obkoljevali Jelovico od vseh strani. Polkovnik Janez Lušina-Mali pravi, da si takrat težko na Jelovici našel mesto, kjer ne bi našel od-tisov nemških, s podkvico okovanih škornjev. Na obkoljenem območju je takrat manevrirala tudi Selška četa s štabom I. grupe odredov s komandantom Jožetom Gregorčičem-Gorenjcem in političnim komisarjem Lojzeto Keбетom, skupaj okrog 50 borcev. Uspešno so se prebili izpod Ratitovca prek Partizanskega vrha do Lipniške planine, kjer pa jih je pričakala močna nemška zaseda. Usodno za četo je bilo, da se se že ob prvem napadu Nemcev razbežala in ob prvih rafalih mitraljezov ter streljih ostrostrelcev je obležalo 25 partizanov, komandant Gregorčič

pa je bil hudo ranjen. Na njegovo zahtevo, da so se preživeli lažje prebijali, so ga prenesli v manjšo kotanjo in ga zakrili z vejami. V neenaki borbi je bilo ujetih tudi osem partizanov, ostali pa so se v manjših skupinah prebijali iz obroča. Lojze Kebe, ki je padel še isto leto, se je prebijal skupaj z Janezom Lušino, ki je Jelovico dobro poznal, ker je bil pred vojno na teh planinah dve leti pastir. To je bil hud udarec za partizane, saj so poleg že prekaljenih borcev izgubili svojega legendarnega junaka, španskega borca, komuniste in organizatorja vstaje na Gorenjskem Jožeta Gregorčiča-Gorenjca. Do takrat je uspešno vodil borbe z okupatorjem na Obranci, na Partizanskem vrhu, v Selški dolini, v slavni dražgoški bitki in v drugih borbah in sabotažnih akcijah. Zaradi izrednega junaštva in uspešnega vodenja partizanskih enot, je bil proglašen za narodnega heroja.

Leto 1942 je od gorenjskih partizanov zahtevalo izredno visok krvni davek. Poleg številnih borcev, so v tem letu padli najbolj ugledni in vidni organizatorji vstaje na Gorenjskem, partizanski vojskovodje in politični delavci — komunisti: Stane Zagar, starejši in mlajši, Lojze Kebe, Joža Gregorčič, Jaka Bernard, Henrik Biček, Stane Bokal in mnogi drugi. Okupator pa je neusmiljeno stopnjeval represalije s streljanjem talcev, s požigi in izseljevanjem. Polkovnik Janez Lušina, prvoborec pravi, da je bilo vsa leta izredno hudo, vendar je leto 1942 doseglo višek. Vendar vse to ni moglo streti partizanskih enot, ni moglo zatreti svobodoljubne miselnosti naših ljudi. Upor do okupatorja se je stopnjeval, v borbah je kljub porazom in velikim človeškim izgubam rasla morala in volja do zmage, saj je za njimi stala večina slovenskega ljudstva. Borci in vse ljudstvo je hrepenelo po svobodi in miru. »Težko vam z besedami povem, kaj meni, kljub nekaterim pomanjkljivostim v našem razvoju, danes pomeni svoboda in mir, ko se po tolikih letih vračam na Jelovico. To je neprecenljivo bogastvo naroda in to morate ohranjati, braniti in negovati vi mladi,« je dejal Janez Lušina, ko je obujal spomine pred mladimi na Jelovici. Tako je pripovedoval človek, ki je iz predvojnega pastirčka in sedemnajstletnega partizana postal polkovnik Jugoslovanske ljudske armade in ki ga izredno cenijo in spoštujejo tako nekdanji borci NOB, kot današnji pripadniki JLA.

Delavci SGP Sava z Jesenic povečujejo prostore obrata »Planika« v Breznici.

B.

Spominska svečanost na Jelovici

V soboto 11. septembra smo se izpred gimnazije odpeljali proti Lipniški planini na Jelovico. Učenci šol so tam počastili spomin Jožeta Gregorčiča-Gorenjca in njegovih padlih soborcev, ki so tragično preminuli 9. septembra 1942 v borbi za osvoboditev domovine. Te svečanosti so se udeležili učenci osnovnih šol jeseniške in radovljiske občine, med njimi smo bili tudi učenci 7. razredov osnovne šole Prežihov Voranc. V kulturnem programu je sodeloval mladinski pevski zbor Blaž Arnič z Jesenic, ki ga vodi prof. Janko Pribošič.

Po kratkotrajni vožnji smo prispeli v Radovljico. Ob skupnem grobišču Jožeta Gregorčiča in soborcev, ki je spremenjen v spomenik, je bila kratka žalna svečanost. Najprej je pevski zbor zapel pesem slovenskih puntarjev, potem pa je Slavko Staroverški, predstavnik občinskega odbora ZZB NOV Radovljica povedal nekaj o Selški četi in o dogodkih pred 29 leti. Na koncu svojega govora je poudaril, da želi, da bi tudi mi mladi šli po poteh, ki so jo stopali naši starši. Za konec je sledila še recitacija radovljjskih učencev in še dve pesmi pevskega zbora.

Napolnjeni z novimi vtisi smo se odpeljali iz Radovljice proti Lipniški planini. Ustavili smo se na kraju, kjer se je odigral tragičen dogodek Selške čete. Slovesnost je ponovno začel pevski zbor, za njim pa je spregovoril preživel borec te čete, polkovnik JLA Janez Lušina-Mali. V tistih tragičnih dogodkih je sodeloval kot sedemnajstletni mladenič. Ko so partizani zvedeli, da so Nemci obkolili Jelovico, se je okoli 50 borcev Selške čete umikalo po ozki

stezici skozi gozd. Kot nekdanji pastir, je Janez Lušina odlično poznal vse steze in vodil četo. Kljub temu so partizani padli v zasedo. Ko so to opazili so se razkropili in s tem naredili eno svojih usodnih napak. Tisti, ki so se izognili prvemu strelom so se zopet zbrali. Joža Gregorčič je bil pod prvimi rafali hudo ranjen. Janez Lušina je poizkušal pripeljati preživele soborce skozi zasedo. Zaradi tega so morali težko ranjenega komandanta skriti v grmovje ob potoku, sami pa so bežali dalje. Od vsepovsod so jih obstreljevali nemški ostrostrelci. Kljub izredno težkemu položaju se jih je nekaj rešilo. Tako se je končala krvava bitka na Lipniški planini, v kateri je padlo 25 partizanov in z njimi vred njihov komandant Joža Gregorčič. Po pripovedovanju polkovnika Lušine, se je nekaj preživelih borcev po nekaj dneh vračalo s hrano in zdravili proti potoku, kjer je bil skrit Joža Gregorčič. Presečeni so opazili, da so Nemci odkrili njegovo skrivališče. Še danes ni znano, kako je umrl. Tako je polkovnik Janez Lušina-Mali z žalostnimi spomini obudil dogodke pred 29 leti.

Slovesnost je zaključil pevski zbor in recitatorka osnovne šole Radovljica.

Odšli smo na Vodiško planino, kjer smo si ogledali lipo, ki je stara okrog 300 let. Tam je tudi partizanski dom, kjer je bilo na tej planini pomembno partizansko zbirališče. Polni lepih vtisov in spominov smo se vrnili domov.

Učenci 7.b razreda osn. šole Prežihov Voranc: Mojca Mohorič, Zora Ščavničar, Ivan Bohnec in Matej Božič

Poudarek na kulturni vzgoji

V ponedeljek, 13. septembra, je predsednik Joža Varl sklical sejo predsedstva občinske konference Zveze kulturno prosvetnih organizacij Jesenice. Obravnavali so operativni program dela predsedstva za sezono 1971/72 in imenovali Petra Sitarja in Zlata Vogriča kot delegata prve konference ZKPO Slovenije ter reševali tekočo pošto.

V prvem delu programa predvidevajo enodnevni seminar za vodstva Svobod in prosvetnih društev ter vodstva ostalih organizacij včlanjenih v Zvezo, sestanek z vodstvi vseh šol in obisk članov predsedstva v vseh društvih in organizacijah. Izvedli bodo seminar za organizatorje in režiserje proslav in priložnostnih prireditev, imeli pa bodo tudi dve konferenci ZKPO in na prvi sprejeli program srednjeročnega razvoja in usmerjanja kulture v občini. Posebna pozornost v tem delu programa velja kadrovskim vprašanjem, predvsem strokovnim kadrom, ki za nadaljnji razvoj kulture v občini pomenijo najpomembnejše vprašanje.

V sezoni 1971/72 bodo nadaljevali s prizadevanji na področju glasbene vzgoje mladine. V okviru gibanja GLASBENE MLADINE bodo organizirali naslednje koncerte:

— oktober: akademski pevski zbor iz Kranja,

— november: Dubravka Tomšič — klavirski koncert,

— december: večer z Ladkom Korošcem, pri klavirju Marjan Lipovšek,

— januar: komorni zbor iz Kroke,

— februar: harmonikarski zbor iz Šentvida,

— marec: Leipziger Bachsolisten,

— april: Slovenski oktet,

— maj: Heinz in Ursula Hollinger iz Švice (duo oboa in harfa).

Razen tega bodo organizirali koncerte najboljših domačih ansamblov tudi v ostalih krajih občine (srednješolski mladinski zbor Blaž Arnič, pevski zbor Jesenice in pihalni orkester Jeseniški železarji). V tem času bo na Jesenicah gostoval tudi pevski zbor iz slovenske Koroške in vokalni oktet iz Karlovca. Aprila pa bo že tradicionalno srečanje z našimi zbori, pregled vokalno-glasbene dejavnosti v občini.

V operativnem programu imajo določen tudi okvir in konkretne predloge za obojestransko stike z zamejstvom, predvsem s slovenskimi društvami na Koroškem in gostovanje vokalno-folklorne grupe iz CSSR.

V programu ni zajetega področnega vzgojnega delovanja na področju gledališke, likov-

ne, knjižničarske in filmske dejavnosti, kar pa bodo poskušali uveljaviti v delovnih programih ostalih organizacij (amatersko gledališče To-

ne Čufar, delavska univerza in DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice).

Operativni program predsedstva občinske konference ZKPO vsekakor pomeni odločen premik predvsem v smeri kulturne vzgoje na vseh področjih in med vsemi sloji prebivalcev, predvsem pa med mladino.

FILM • FILM • FILM • FILM • FILM

Vodič za poročene moške

Obiskati kinopredstavo in potem napisati kritiko obiskane filma, ni ravno lahka naloga. Toda, dragi bralci, vsak teden vam bom skušal napisati, kaj je bilo v preteklem tednu vredno videti (ali pa tudi ne) v naših, jeseniških kinematografih.

V ponedeljek, 13. t.m. so v kinu Radio vrteli ameriški barvni film »Vodič za poročene moške«. Najprej pa nekaj več o zelo dobrem pred filmu, kratkometražniku proizvodnje Viba z naslovom »Partizanski kurirji«. To je bil igrani film, povezan z dokumentarnim gradivom iz druge svetovne vojne. Prikazoval je delo mladih kurirjev, ki so povezovali s pošto, letaki in časniki vso Slovenijo. Film odlikujejo zelo lepi posnetki. Škoda, da je posnet v črnobeli tehniki. Pešal je le tekst, ki je večkrat dobil patetičen prizvok.

Zdaj pa k celovečernemu filmu »Vodič za poročene moške«. Film je režiral znani igralec in plesalec Gene Kelly. (če spremljate televizijske filme naj povem, da smo ga lahko videli na TV zaslonih prejšnji petek v naslovni vlogi v filmu »Dekleta«). Film je lahkotna komedija, toda ta oznaka morda še ni dobra, bolje bi bilo: lahkotna limonada. Film se pravzaprav ne odlikuje z ničemer, kar bi bilo vredno zapisati v anale sedme umetnosti. Naj vam na kratko povem zgodbo, osnovno fabulo filma: nek poročen moški, sicer zelo ljubi svojo ženo, a kljub temu želi včasih »skočiti čez plot«, če zaradi drugega ne, vsaj zato, ker je to v modi. Toda mož je za take reči neizkušen, zato si poišče prijatelja, ki bi mu dal nekaj nasvetov o tem. Potem se skozi ves film vrtijo razni zapleti, ki jih store še nepoučeni »skakalci čez plot«. Po mnogih nasvetih in poizkusih se mož končno odloči za »veliki maneuver«. Lepo mlado rdečelasko odpelje v nek motel in poizkuša začeti, a kaj, ko je še tako »zelen« v takih rečeh. Od »zlih« namenov ga končno odvrne dogodek sosedu v motelu: ko je le-ta (sosed namreč) ležal v postelji z nekim dekletom, ki pa ni bila njegova žena, priteče prava žena in ga večkrat fotografira. Naš junak se vsega tega prestraši, skoči v avto in ves skesan steče v objem svoji zvesti ženi.

Kot ste videli je to zelo šablonska zgodba, polna sentimentalnih banalnih vložkov, ki naj bi moše odvrčali od nezvestobe. Toda tako slab film verjetno ne bo nobenega moškega spreobrnil; že res, da smo se včasih malo nasmejali, a le zaradi zelo dobrega nosilca osrednje vloge Walterja Matthana. Sicer pa je v filmu nastopila cela vojska bolj ali manj lepih deklet, od katerih je še najbolj znana pokojna Jayne Mansfield. Vsekakor smo lahko ugotovili, da je zelo slaba igralka. Tako smo torej (v zelo prazni dvorani) spoznali še en film iz obsežnega seznama »filmov za zabavo«, ki so vsi po vrsti zelo šablonizirani in nikakor ne sodijo med filme, ki jim pravimo sedma umetnost, ampak med filme, ki so milo rečeno, sedma industrija. Verjemite mi, takih serijskih izdelkov Hollywooda smo (vsaj mislim) do grla siti. Upam, da bodo naša distribucijska podjetja našla posluh za boljše filme in da bo kateri od njih prikazan tudi na Jesenicah.

Igor Škrli

FILM • FILM • FILM • FILM • FILM

Večer prijateljev koroških Slovencev

Letos že drugo leto občinski odbor ZZB NOV, občinska konferenca SZDL in občinska Zveza kulturno prosvetnih organizacij Jesenice organizirajo večer prijateljev koroških Slovencev. Na večer 25. septembra, se bodo zbrali nekdanji borci — prostovoljci za severne meje, koroški partizani, literarni, kulturni in drugi družbenopolitični ter javni delavci z Jesenic. Na večer pa je povabljenih čez 20 vidnih koroških Slovencev, ki bodo tudi sodelovali v krajšem kulturnem programu. Po kulturnem programu pa bo ob zvokih zabavne glasbe prijeten tovariški večer.

Namen teh večerov je krepiti krog resničnih prijateljev koroških Slovencev, ki se bodo na vseh področjih javnega in političnega življenja in delovanja zavzemali, krepili in podpirali zahteve koroških Slovencev do njihovih manjšinskih pravic v Avstriji; ki jim bodo dali ustrezno moralno priznanje in podporo in ki bodo vplivali tudi na rojake v matični domovini, da se v Avstriji, na slovenskem ozemlju in sploh ponašajo kot Slovenci. Ki bodo na vseh področjih družbenega delovanja razvijali in krepili kar najtesnejše stike med matično domovino in rojaki na slovenskem Koroškem.

Ob tej priliki bo peta številka LISTOV, literarno-umetniška priloga Železarja, prihodnji teden predstavila slovenske literarne in likovne ustvarjalce onstran Karavank.

Za konec kopalne sezone so tekmovali učenci osnovnih šol

Plavalni klub Jesenice je prejšnjo soboto 11. septembra pripravil tekmovanje v plavanju za učence osnovnih šol jeseniške občine. Ob še toplem vremenu in okrog 30 stopinj topli vodi, se je v kopališču za Ukovo zbralo 234 tekmovalcev iz obeh osnovnih šol z Jesenic, osnovne šole Koroške Bele in Kranjske gore. Udeleženci so tekmovali v dveh disciplinah in to v plavanju prsno in prost, ter bili razdeljeni v štiri starostne skupine. Tekmovanje je ocenjevala posebna komisija, vodstvo nad izvedbo pa je imela prof. Ljuba Pavličkova.

Doseženi so bili naslednji rezultati:

50 m prsno — pionirke:

1. in 2. razred: 1. Pika Mlačnik — Koroška Bela, 2. Lavra Cenc — Jesenice — Prežihov Voranc, 3. Irena Pintar — Koroška Bela;

3. in 4. razred: 1. Milana Kos — Koroška Bela, 2. Majna Jelovčan — Tone Čufar, 3. Marjetka Jan — Prežihov Voranc;

5. in 6. razred: 1. Danica Kavčič — Prežihov Voranc, 2. Mojca Košir — Prežihov Voranc, 3. Judita Tušar — Prežihov Voranc;

7. in 8. razred: 1. Milena Bunjevac — Tone Čufar, 2.

Lučka Sturm — Tone Čufar, 3. Maja Domijan — Prežihov Voranc;

50 m prosto — pionirke:

7. in 8. razred: 1. Lučka Sturm — Tone Čufar, 2. Majda Papler — Kranjska gora;

50 m prsno — pionirji:

1. in 2. razred: 1. Uroš Pestotnik — Tone Čufar, 2. Bojan Pogačnik — Prežihov Voranc;

3. in 4. razred: 1. Zlato Vidovič — Prežihov Voranc, 2. Živan Thaler — Prežihov Voranc, 3. Stefan Trplan — Prežihov Voranc;

5. in 6. razred: 1. Valter Potokar — Tone Čufar, 2. Jože Novak — Prežihov Voranc, 3. Miran Knežević — Tone Čufar;

7. in 8. razred: 1. Velimir Kovačević — Tone Čufar, 2. Gaber Gmajnar — Tone Čufar, 3. Matjaž Stare — Koroška Bela;

50 m prosto — pionirji:

3. in 4. razred: 1. Mustafa Bešič — Prežihov Voranc,

5. in 6. razred: 1. Esad Alič — Tone Čufar, 2. Valter Potokar — Tone Čufar, 3. Drago Mlinarec — Tone Čufar;

7. in 8. razred: 1. Borut Koprivec — Tone Čufar, 2. Dušan Boldežar — Tone Čufar, 3. Miran Oštir — Prežihov Voranc.

Novoustanovljen tenis klub je v Mojstrani zgradil nova igrišča

Na športnem igrišču Podmežakljo je bilo pred leti tudi igrišče za tenis. Ta dejavnost je s časom zamrla. Razveseljivo pa je to, da se zopet postavlja na noge. Spomladi so se zbrali ljubitelji tega športa in ustanovili samostojen tenis klub Jesenice. Ker na Jesenicah ni bilo primerne prostora, so se odločili za Mlačce v Mojstrani. S prostovoljnim delom so pričeli urejati dve tenis igrišči, pri čemer so jim zelo prizadevno pomagali tudi pripadniki JLA. Občinska zveza za telesno kulturo jim je v okviru možnosti prispevala 1000 novih dinarjev. Ker so člani kluba pretežno zaposleni v železarni, jim je 1500 dinarjev dala tudi osnovna organizacija sindikata Železarne.

Po trimesečnem prizadevanju imajo sedaj svoje igrišče, kjer vsak dan igrajo in trenirajo. Vseh članov kluba je 30. Predsednik kluba je inž. Viktor Rakovec, tajnik Bogdan Pohar, pri organizacijskem delu v klubu pa sta še zelo prizadevna inž. Sašo Kavčič in inž. Janez Komel. Predsednik kluba je dejal, da je zaradi dobrega in čistega

zraka prostor v Mojstrani zelo primeren. Tekmovanje se zaenkrat ne bodo udeleževali, ker so igralci pretežno srednjih let. Prizadevali pa si bodo, da vzgojijo podmladek, za katerega so prepričani, da se bo uspešno uveljavil, kot so se že pred leti v slovenski teniški podzvezi.

B.

Pevski zbor Jesenice začenja z rednim delom

Prihodnji teden, to je v ponedeljek in torek, bosta ženski in moški pevski zbor pevskega zbora Jesenice začela z rednim delom po daljšem presledku zaradi letnih počitnic. Odbor pevskega zbora in zborovodja prof. Milko Škoberne vabita pevke in pevce, da se v čim večjem številu udeležujejo pevskega vaj, ki so vsak ponedeljek zvečer v glasbeni šoli za ženski zbor, vsak torek in četrtek pa v pevski sobi delav-

Osnovna šola Prežihov Voranc v novem šolskem letu

Poletje in z njim počitnice so minile. Na šolah pouk že teče z vso zavzetostjo, ki jo narekuje patrdnevni delovni teden. Zanimalo nas je, kako so novo šolsko leto začeli na jeseniški osnovni šoli Prežihov Voranc. Ravnatelj šole Andrej Pikon je rad pristal na razgovor in zvedeli smo marsikaj zanimivega.

V prvi vrsti velja poudariti to, da je bil učni uspeh v minulem šolskem letu na osnovni šoli Prežihov Voranc najboljši, kar šola obstaja. Koncem avgusta je po opravljenih popravnihih izpitih izdelalo na Jesenicah 96,07 % učencev, na oddelkih na Hrušici pa kar 100 % to je vsi učenci. Tako je učni uspeh vse šole 96,19 odstotka, kar je za kar dobre 3 in pol odstotka boljše kot v lanskem šolskem letu. Torej niti 4 % učencev ni izdelalo, ali v številkah, razred mora ponavljati le 30 učencev od nekaj manj kot 800 učencev na šoli. Lepi učni uspeh v minulem šolskem letu na osnovni šoli Prežihov Voranc dopolnjuje tudi to, da je kar 11 od skupaj 25 razredov izdelalo 100 %. Kje so vzroki za tak lep učni uspeh? Vzrokov je več in le vsi skupaj so omogočili tako učnim močem kot učencem dosežene učne uspehe. Velika pridobitev je bila uvedba kabinetnega pouka za višje razrede in sploh uvedba aktivnih metod dela, ki so omogočile individualizacijo pouka, to je neposrednejši stik pedagoga z vsakim učencem posebej. K temu so veliko pripomogli tako imenovani hospitacijski oddelki, v katerih je Zavod za šolstvo praktično dokazoval prednosti in koristi modernejših metod pouka. Pedagoški kader na osnovni šoli

Prežihov Voranc je v hospitacijskih oddelkih pridobljeno znanje s pridom uveljavil tudi v drugih oddelkih in s tem na vsej šoli. Pedagoški zbor na šoli pa je tudi enotno in trdno povezovalo prepričanje, da ni dovolj učencem samo posredovati določeno znanje, temveč je najbolj važno učence naučiti samostojno misliti in koristno uporabljati knjige in priročnike. Ob današnjem hitrem razvoju tehnike in znanosti, ko cela vrsta človeških spoznanj in odkritij takorekoč čez noč zastari, je premalo, če se učencu nudi samo znanje. Učence je treba predvsem naučiti, kako se lahko sami učijo, saj bodo to potrebovali ne samo v šoli, temveč tudi v poznejšem življenju.

Na osnovni šoli Prežihov Voranc so v lanskem šolskem letu imeli tudi redni dopolnilni pouk za matematiko, slovenščino in angleščino, torej predmete, ki običajno učencem povzročajo največ težav. K dobrim učnim uspehom v minulem šolskem letu so pripomogli tudi dobri stiki s starši učencev. Štirje roditeljski sestanki v letu, dobro obiskane govorilne ure, predvsem pa seznanjanje staršev z vsemi ocenami učencev ob vsaki konferenci, so prispevali k resnejšem sodelovanju staršev s šolo. Zato tudi ni več pritožb staršev, ki so bile včasih, zlasti ob koncu šolskega leta zelo pogoste. K dobrim uspehom pa je veliko pripomogel tudi zavesten pristop k razreševanju problema, ki ga imenujejo osip učencev. Osip učencev na osnovnih šolah je v zadnjih letih na Slovenskem postal resen družbeni problem. Podatek, da na primer na nekaterih osnovnih šolah od vseh v prvi razred vpisanih učencev, osmi razred dokonča niti ne 40 % učencev je neverjeten, toda resničen. Na osnovni šoli Prežihov Voranc je poprečni osip učencev v zadnjih treh letih znašal dobrih 39 %, kar pomeni, da je od vseh v prvi razred vpisanih učencev dokončalo osnovno šolo niti ne celi dve tretjini učencev. Ta podatek uvršča osnovno šolo Prežihov Voranc po osipu v slovensko sredino. In prav ta podatek je bil tudi vzrok, da so na šoli v minulem letu zastavili vse sile, da učni uspeh izboljšajo. Res je sicer, da veliko učencev, ki sicer ne dokončajo osemletke v rednem šolanju to dokončajo potem s privatnimi izpiti in tečaji pri delavskih univerzah. Toda osip je kljub temu še vedno prevelik. Bo-

truje mu cela vrsta vzrokov, od katerih je veliko takih, ki jih tudi šola ne more odstraniti.

Na osnovni šoli Prežihov Voranc so zato lani izdelali posebno socialno sliko življenjskih razmer učencev. Iz zelo zanimivih podatkov povzema samo podatek, da je na šoli več kot 18 % učencev iz neslovensko govorečih družin. Taki učenci težko sledijo pouku slovenščine pa tudi drugim predmetom, šola pa mora z dodatnim poukom za te učence skrbeti, da je njihov učni uspeh in s tem uspeh vse šole zadovoljiv. Takih in podobnih problemov je še več in ne najmanjši med njimi je tudi prevelika zasedenost razredov, ki jo narekujejo nezadostni šolski prostori. Toda šola je dobro opremljena z učili.

Z novim šolskim letom vsi ti problemi obstajajo še naprej. Razreševali jih bodo z že preizkušenim pa tudi novimi sredstvi. Tako je na šoli urejen prostor za podaljšano bivanje učencev in zanj bo skrbel zato posebej zaposlen pedagog. Učne moči so na šoli zadostne. V letošnjih treh oddelkih prvega razreda na Jesenicah in enega na Hrušici že poučujejo z novo metodo matematiko. Za nove učne knjige je sredstva dala Temeljna izobraževalna skupnost, za ostale potrebščine novega pouka matematike pa bodo deloma prispevali starši, deloma pa šola, ki tudi za višje razrede že kupuje zlasti dražje knjige. Kljub temu, da je šola v nenehni stiski s prostori in je izmenični pouk neizogiben, pa največji problem predstavlja telovadnica. Letos so igrišča za šolo sicer dokončno urejena, toda za vse zimске mesece je telovadnica premajhna, tudi če bosta v njej po dva razreda v eni uri in če bi bila na razpolago samo za eno šolo. Pomankljivi prostori za telovadbo so res problem šole, zlasti še, ker v perspektivi ni nobenih izgledov za izboljšanje.

V okviru šole deluje tudi šolska kuhinja. Z novim šolskim letom so za odrasle cenno posameznim obrokom zvišali, učencem pa je kvaliteta hrana še vedno na voljo po stari ceni. Pedagoški kader osnovne šole Prežihov Voranc pa se poleg tekočih učnih in vzgojnih nalog, tudi že pripravlja na sprejem novih učnih načrtov, ki bodo prinesli nekatere spremembe pouka in bodo tudi nekoliko manj obremenjevali učence kot doslej.

Dragocena točka iz Kranja

V soboto popoldne je bila na stadionu Stanka Mlakarja v Kranju odigrana prvenstvena nogometna tekma ZCNL med enajstERICAMI domačega Triglava in Jesenic. Tekma se je končala neodločeno z rezultatom 1:1 (0:1). Trenerja NK Jesenic Ljuba Radoviča smo prosili, naj nam pove nekaj več o sobotni tekmi v Kranju. Tovariš Radović je povedal, da je bila tekma zelo borbena in da so igralci obeh moštev prikazali požrtvovalno in športno igro. Jeseničani so dobro začeli in z golom Ljubojeviča povedli z 1:0. Pozneje so igralci NK Triglav rezultat izenačili. Točka, ki so jo nogometaši prinesli iz Kranja je na sa-

mem začetku tekmovanja dragocena. Z neodločenim rezultatom v Kranju so se Jeseničani po dveh kolih utrdili v sredini lestvice. Trener Radović je povedal, da so imeli pred tekmo s Triglavom nekaj ostrih treningov, ki so se jih udeležili vsi igralci prvega moštva, kar pa se je zelo poznalo na sami tekmi. Jeseničani so igrali v naslednji postavi: Kunšič (Kukec), Bačar, Pavlovič, Kralj, Kačar, Komelj, Karahodžič, Šenkinc, Hozdič, Ljubojevič, Noč in Alič.

Jeseničani bodo imeli jutri popoldne ob 16. uri v gosteh enajsterico Usnjara z Vrhnik. Za Jeseničane je še nepoznana enajsterica, zato se bo treba tudi dobro pripraviti in potruditi, da bi obe točki ostali doma. Tudi drugo soboto bo na igrišču Podmežakljo zanimivo srečanje, ko bodo imeli Jeseničani v gosteh zelo dobro enajsterico iz Pirana. Trener Radović meni, da bodo z igro kakršno so prikazali v Kranju uspeli zmagati tudi v naslednjih kolih, ko jih čakajo težji nasprotniki. Neodločen rezultat v Kranju, v srečanju z bivšim članom SNL Triglavom, pomeni za enajsterico Jesenic, ki je novinec v ZCNL,

lep uspeh. Tako nogometaši kakor tudi vodstvo kluba pričakujejo, da se bo na prihodnjih tekmah zbralo dovolj ljubiteljev nogometa, ki bodo s športnim bodrenjem pripomogli k dobri igri domačega moštva.

— or

Kegljači na ledu v Mannheimu — ZRN

Kegljaški klub na ledu Mannheim — Zahodna Nemčija je v soboto 11. septembra organiziral na umetnem drsišču spominski mednarodni turnir v kegljanju na ledu. Turnirja se je udeležilo 26 moštev iz Zah. Nemčije, Italije, Avstrije in Jugoslavije. Prvo mesto je osvojil klub iz Zah. Nemčije EC Mittenwald s 40 točkami, kegljaški klub Jesenic v sestavi: I. Hudrič, A. Hudrič, I. Rozman, M. Benedičič in I. Kozamernik pa osmo mesto z 32 točkami, kar je uspeh moštva Jesenic, v tako močni konkurenci.

D. E.

Ustavni občni zbor prijateljev Hajduka

Nogometni klub Hajduk je bil ustanovljen leta 1911 in letos proslavlja 60-letnico obstoja. Ker je na Jesenicah dovolj simpatizerjev in navijačev Hajduka, so na pobudo nekaterih najvnetejših simpatizerjev, kot Ukaloviča, Korantarja, Bička, Valentarja, Mraka in še nekaterih drugih, ustanovili društvo prijateljev Hajduka tudi na Jesenicah. Ustavni občni zbor je bil 11. septembra, do takrat pa se je včlanilo kar 51 članov. Občnega zbora se je udeležil tudi predstavnik NK Hajduka iz Splita.

Pripravljalni odbor je uspešno delal, saj je do občnega zbora prodal večje število jubilejnih značk, barvnih fotografij igralcev, obeskov ter nekaj majic, denar pa nakazal društvu v Splitu. Na ustanovnem občnem zboru se je zbralo dobro polovico članov. Po izvolitvi organov so izvolili novi odbor, zatem pa je predsednik pripravljalnega odbora Polde Šoberl poročal o dosedanjem in nadaljnjem delu.

Na ustanovnem zboru so se dogovorili, da se bodo redno sestajali v posebni sobi gostišča pri »Albinci«, vsak torek in petek ob 18. uri. Vabimo vse prijatelje in simpatizerje NK Hajduka, da se

zglasijo ob navedenih dneh v gostišču pri Albinci in postanejo člani NK Hajduk.

Jože Mravlje

Odbojbarske novice

V prihodnjih dneh se bo vrnil iz Španije Slavko Božič, član I. moške ekipe, ki se je kot edini slovenski predstavnik udeležil evropskega mladinskega prvenstva. Jugoslavija se je uvrstila na solidno peto mesto.

Igralci Jesenic: Bergelj, Počočnik, Resler in Kavčič so določeni v odbojbarsko reprezentanco SRS, ki se bo v soboto 18. in nedeljo 19. septembra udeležila mednarodnega odbojbarskega turnirja v Vidmu — Italija. MK

Svetovno prvenstvo v kegljanju v Splitu

Predstavnika Jugoslavije na kongresu svetovne kegljaške federacije FIQ, ki je bil v Milwaukeeju (Wisconsin) ZDA Stipe Pleić, predsednik organizacijskega komiteja SP v Splitu 1972 in predsednik kegljaške zveze Jugoslavije Vilko Šafar sta se vrnila domov.

O svojem bivanju v ZDA, prvi človek kegljanja v mestu pod Marjanom, pripoveduje z navdušenjem z mnogimi pohvalami na račun domačina in organizatorja svetovnega prvenstva v bowlingu. Zanimivi so nekateri zaključki kongresa in svetovne sekcije »za asfalt«.

— Za nas so zanimivi zaključki konference »asfaltne sekcije«. Kot prvo, osvojena je kandidatura Jugoslavije (Split) za organizacijo IX. SP, ki bo v Splitu od 27. maja do 4. junija 1972. Precizi-

rani so bili tehnični pogoji za tekmovanje in to:

— avtomate bosta postavili firmi Spellman in Spieth iz ZR Nemčije; na stezah morajo biti dve vrsti krogel in to vzhodno in zahodnonemške proizvodnje. Odrejeno je da mora biti kegljišče gotovo tri dni pred pričetkom prvenstva, da ne bi prišlo do slučajnih težav s pričetkom tekmovanja; dvorana mora imeti 1000 sedežev (hala Jugoplastike ima 3129); ob priliki razglasitve zmagovalcev se mora obvezno igrati himna.

Predstavniki Splita se je obvezal, da bo dva meseca pred pričetkom SP gotovo stalno 4-stezno kegljišče, neposredno ob dvorani v kateri se bo odvijalo SP. To kegljišče bo imelo iste avtomate in asfaltne steze, kakršne bodo montirane v dvorani za svetovno prvenstvo.

Za enkrat 3 : 0 za Jesenice

V nedeljo, 12. septembra, so jeseniške odbojkarice gostovale v Ljubljani. V pretekli sezoni so se tekme odigrale za Poljansko gimnazijo in ker OK Ljubljana ni obvestil, kje se odigra II. kolo, so se napotile pač za Poljansko gimnazijo. Po enournem čakanju, sta dva odbojkarja domače ekipe povedala, da je tekma na novem igrišču v Šiški.

Tekma se je tako pričela z več kot enourno zamudo. V prvem setu so Jeseničanke: Felčeva, Filipajeva, Tračarjeva, Nemčeva, Čehajčeva, Mrakova in Komiceva igrale lepo in požrtvovalno in set dobile. V drugem setu je pričelo deževati in Jeseničanke so zelo popustile in set izgubile. V tretjem setu, je pri rezultatu 8:5 za domače, sodnik tekmo prekinil zaradi naliva. Ker Ljubljana ni zagotovila telovadnice, kot to določajo propozicije, je tekmovalna komisija pri OZS tekmo verificirala s 3:0 b.b. v korist Jesenic, vendar ima Ljubljana pravico do pritožbe.

V soboto imajo Jeseničanke v gosteh Kamnik. Tekma bo ob 16. uri, v kolikor bo ekipa OK Kamnik dala pristanek, sicer pa v nedeljo ob 10. uri.

BALINANJE

Jubilejni turnir Litostroja

Na baliniščih Litostroja je bil v nedeljo velik mednarodni turnir v počastitev 25-letnice Litostroja in 20-letnice balinarskega kluba Litostroj. Na turnirju je sodelovalo 12 ekip in sicer: Ronnchi, Bueriss, Predil iz Italije ter ekipe Pulja, Maribora, Jesenic, Šent vida, Šiška in štiri domače ekipe. Žal pa je sredi sreditih bojov pričel padati dež in tako prekinil to zanimivo tekmovanje.

Zanimivo je le to, da se ne bi nobena domača ekipa uvrstila v finalni del tekmovanja, ker so bile do prekinitve vse ekipe premagane od tega tri že z dvema porazoma, ena pa z enim. Tako so bili prireditelji kar zadovoljni, da je dež preprečil njihovo pravo katastrofo. Ekipa Jesenic, ki so jo zastopali: Dornik, Vudrič, Gučanac in Krivec, je imela dokaj ugoden žreb in bi se zagotovo uvrstila v finalni del tekmovanja.

C.

Gradisov turnir na Jesenicah

Pod pokroviteljstvom jeseniškega Gradisa bi moral biti v nedeljo na Jesenicah mednarodni turnir v balinanju, na katerega so bile povabljene ekipe: Predil iz Italije ter domače Anhovo, Postojna, Ljubljana, Jesenice in ekipa jeseniškega Gradisa. Žal pa je preprečil to zanimivo tekmovanje dež.

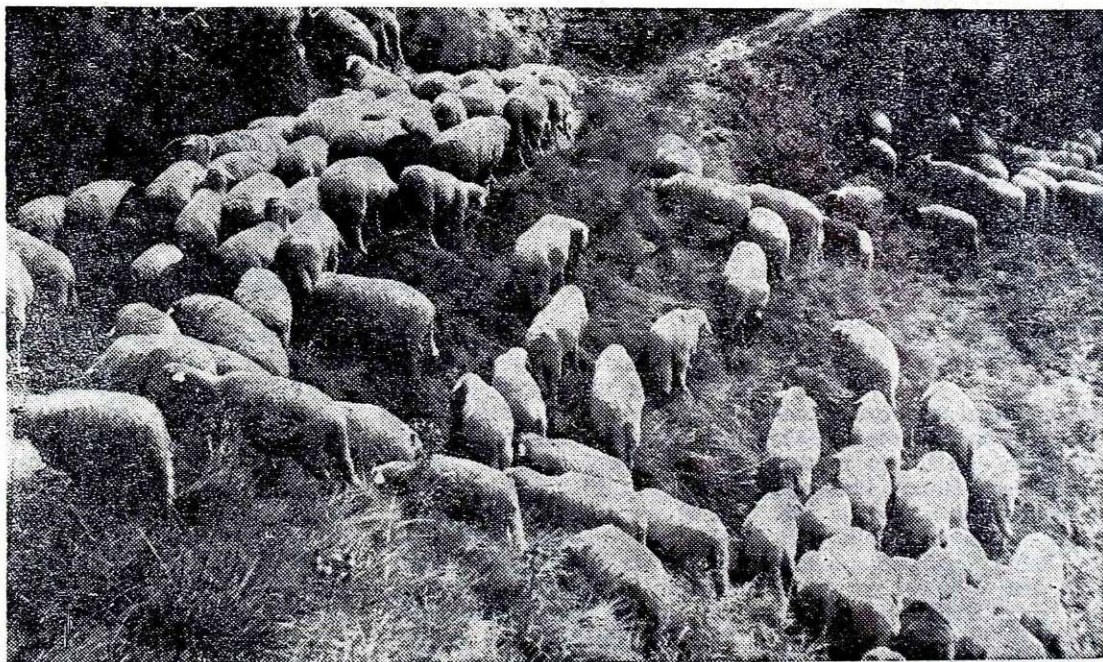
C.

Prvenstvo Železarne v balinanju

Med tednom je bilo zaključeno tekmovanje v balinanju registriranih članov zaposlenih v Železarni. Tekmovanja se je udeležilo devet tekmovalcev, 14 pa je bilo upravičenih.

Prvak Železarne za leto 1971 je Krivec iz jeklovleka, pred Gučancom — livarna in Vudričem — nadzorna služba.

C.

Trop brez zvoncev na Golici

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

18. in 19. septembra amer. barvni film PLES VAMPIRJEV, v režiji Jack Mac Gowan, v gl. vlogi Sharon Tate, ob 17. in 19. uri.

20. septembra amer. barvni film KRALJ SONCA, v režiji J. Lee Thompson, v gl. vlogi Yul Brynner, ob 17. in 19. uri.

21. in 22. septembra franc. barvni film LABIRINT ZLOČINA, v režiji Jean Pierre Desagnat, v gl. vlogi Michel Constantin, ob 17. in 19. uri.

23. septembra amer. barvni film UPORNIK PRERIJE, v režiji Charlton Heston, ob 17. in 19. uri.

24. septembra ital. barvni film V CASU CHARLESTONA, v režiji Giulio D'amante, v gl. vlogi Peter Lee Lawrence, ob 17. in 19. uri.

25. septembra amer. barvni film PONY EKSPRES, v režiji William Winters, v gl. vlogi Lorne Greene, ob 17. in 19. uri.

Cenjene obiskovalce vabimo, da si v soboto dne 18. septembra 1971 ob 15. uri ogledajo v kino Radio francoski mladinski film v barvah »Asterix« — Galski junak. Film je primeren za staro in mlado.

Kino PLAVŽ

18. in 19. septembra franc. barvni film LABIRINT ZLOČINA, ob 18. in 20. uri.

20. in 21. septembra amer. barvni film PLES VAMPIRJEV, ob 18. in 20. uri.

22. septembra amer. barvni film UPORNIK PRERIJE, ob 18. in 20. uri.

23. in 24. septembra amer. barvni film ALARM SATELIT 02, ob 18. in 20. uri.

25. septembra ital. špan. CS barvni film SEDEM ŽENA, ZA SEDEM KAVBOJEV, ob 18. in 20. uri.

Cenjene obiskovalce vabimo, da si ogledajo dne 19. septembra 1971 ob 10. uri v kinu Plavž francoski risani mladinski film v barvah Asterix — Galski junak.

Kino DOVJE

18. septembra meh. barvni film SREBRNA MASKA.

19. septembra amer. barvni film CLOVEK IMENOVAN JUNAK.

22. septembra amer. barvni film PLES VAMPIRJEV.

25. septembra amer. barvni film ALARM SATELIT 02.

Kino KRANJSKA GORA

18. septembra amer. ital. CS barvni film OBRNI SE, UBIL TE BOM.

19. septembra amer. barvni film ALARM SATELIT 02.

21. septembra amer. barvni film KRALJ SONCA.

23. septembra franc. barvni film LABIRINT ZLOČINA.

25. septembra amer. barvni film PLES VAMPIRJEV.

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

18. septembra amer. barvni film — barvni ASTERIX, ob 17. uri.

18. septembra franc. mlad. film CLOVEK IMENOVAN JUNAK, ob 19. uri.

19. septembra amer. barvni film KRALJ SONCA, ob 17. uri.

19. septembra amer. ital. CS barvni film OBRNI SE, UBIL TE BOM, ob 19. uri.

22. septembra amer. barvni film ALARM SATELIT 02, ob 19. uri.

25. septembra franc. barvni film LABIRINT ZLOČINA, ob 19. uri.

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage mame in stare mame

MARIJE SALBERGER

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in darovali vence in cvetje.

Lepa hvala sosedom za izkazano pomoč, pevcem in tov. Zormanu za ganljive besede ob odprtem grobu, še posebno pa zdravnikom in sestram internega oddelka jeseniške bolnice, za njihov trud in nego.

Toplo zahvalo smo dolžni tudi sodelavcem podjetja Športmetal Jesenice in KOP Mojstrana za izkazano sočustvovanje, šopke cvetja in vence.

Zalujoči: sin France in hčerki Marija in Helena z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage nam

LJUDMILE SUŠTAR

roj. Zupan

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano sočutje in darovano cvetje in vence.

Posebno zahvalo smo dolžni prim. dr. Brandstetterju, dr. Pogačniku, dr. Markežu, dr. Rosensteinovi, zdravstvenemu in strežnemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice za nesebično pomoč v času njene bolezni.

Enaka zahvala velja tudi vsem sosedom, posebno družini Brudar in Gasar, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani.

Prav tako iskrena hvala kolektivu zdravstvenega doma, tovarišici Popov za poslovljne besede, uslužbencem martinarne in vsem, ki so z nami čutili, nam pismeno ali ustmeno izrazili sožalje ter vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Zalujoči: mož Peter, hčerka Irena, mama, ata, sestri Vera in Marija, bratje Janez, Joža in Riko z družinami ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob nenadni in težki izgubi naše drage in nepozabne sestre in tete

MARIJE PUŠAVC

se iskreno zahvaljujem Mariji Bogataj, Cilki Noč, Anji Svetinovi, Ivanki Bizjak in Zagarjevi za vso pomoč v dneh težke izgube. Zahvaljujem se darovalcem venec in cvetja, voznikom osebnih avtomobilov za uslugo ter vsem, ki so nam izrekli sožalje, sočustvovali z nami in jo spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoči: sestra Pavla, brat Aleš z družino in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta

ALEKSANDRA GUČKA

se najtopleje zahvaljujem zdravniku dr. Milanu Čehu za zdravljenje in še posebej za obiske na domu.

Zahvalo smo dolžni družinam Pirih, Bregant, Berčič, Brus, Meh in Nadu za vso pomoč, pevcem za žalostinke, sostanovalcem bloka 46 in 61 ter vaščanom Lipc za venec in denarno pomoč. Prav tako se zahvaljujem nekdanjim sostanovalcem Javorniškega nabrežja ter lastnikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo. Iskrena hvala vsem, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje in ga spremili na zadnji poti.

Zalujoči: žena Angelca, hčerka Draga z možem Lojzom in vnukom Sandijem

OBVESTILO

Tovarniška konferenca ZMS obvešča vse mladinke in mladince, da bo v ponedeljek 20. septembra ob 18. uri v zgornjih prostorih Kazine debatni večer na temo:

- sistem nagrajevanja v Železarni in
- stanovanjska lista, oziroma stanovanjska problematika.

Prosimo, da se v čim večjem številu razgovora udeležite.

TK ZMS

V nedeljo, 19. septembra 1971 bo ob 15. uri velika javna

TOMBOLA

ki jo prireja Športno društvo Jesenice na hokejskem igrišču Podmežakljo

20 GLAVNIH DOBITKOV

1. osebni avto Škoda deluxe, 2. moderna zakonska spalnica, 3. 5 ton cementa, 4. 1 tona betonskega železa, 5. televizor, 6. hladilnik, 7. šivalni stroj Bagat, 8. električni štedilnik itd.

in še 500 drugih dobitkov
Tombolske karte po 5 din lahko kupite v kioskih Tobaka na Jesenicah, pri prodajalcih in na razstavnem prostoru.

ZAHVALA

Letos je minilo 30 let odkar so okupatorji na Koroški Beli ustrelili pet talcev. Ob praznovanju 50-letnice vstaje in v spomin na žrtve nacističnega nasilja so družbenopolitične organizacije Javornika in Koroške Bele pripravile program, s katerim smo dostojno počastili njihov spomin. Zahvaljujemo se vsem, ki so karkoli prispevali k uspehi izvedbi krajevnega praznika, še posebej komisiji za zgodovino pri krajevem odboru ZZB NOV, ki je uredila razstavo petih talcev v delavskem domu na Javorniku za njihovo vsestransko požrtvovalnost. Prav tako pozdravljamo pobudo za ureditev parka talcev, maketa ki smo jo videli na razstavi pa samo potrjuje, da na Javorniku niso pozabili dneva ko je pred 30 leti ugasnilo življenje petih talcev. Za vso pozornost, skrb in požrtvovalnost se vsem še enkrat iskreno zahvaljujemo.

Svojci ustreljenih talcev na Koroški Beli

ZAHVALA

Sodelavcem kolektiva železarne Jesenice — sindikalnemu odboru strojnih delavnic in tovarniškemu odboru osnovne organizacije sindikata Železarne, se prav toplo zahvaljujem za izkazano denarno pomoč, ki sem jo prejel. Pomoč mi je prav dobrodošla!

Nekdanji sodelavec — invalid.

Pavle Sukič

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem sindikalnemu odboru HVŽ za brezplačni oddih na morju.

Jožica Šepić

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru valjarne 2400 se najlepše zahvaljujem za obisk na domu in denarno darilo. Lepa hvala Mirkotu Hariju za prijeten razgovor o problemih in uspehih kolektiva.

Delovnemu kolektivu želim čim več delovnih uspehov in čim manj nesreč pri delu.

Husein Kostić

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru upravnih služb in tovarniškemu odboru osnovne organizacije sindikata železarne Jesenice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč.

Milica Taler

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi bo dobrodošla pri kritju stroškov za šolske potrebe.

Niko Železnik, žičarna

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se prisrčno zahvaljujem za denarno pomoč in pozornost ob mojem dolgotrajnem bolovanju.

Ludvik Korantar, transport

ZAHVALA

Sodelavkam iz obrata Javornik I se iskreno zahvaljujem za darila, ki sem jih prejela ob upokojitvi.

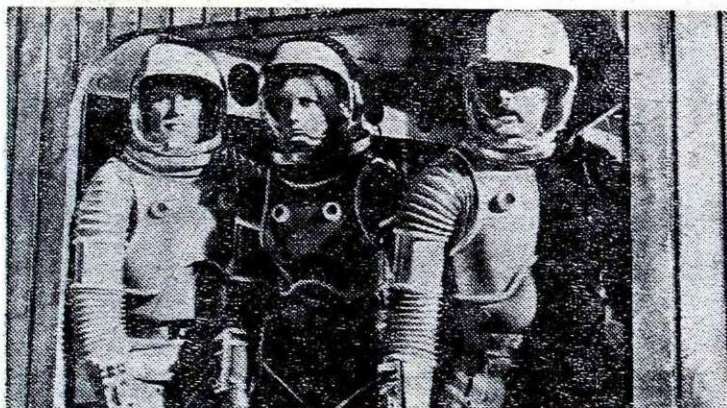
Za darilo se zahvaljujem tudi moji bivši sodelavki Zlati Homec iz valjarne Bela, vsem pa želim na delovnih mestih še veliko delovnih uspehov.

Antonija Močnik

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru livarne in modelne mizarne se najlepše zahvaljujem za prejeti denar v času mojega bolovanja.

Anton Kelvišar

Ameriški barvni film ALARM NA SATELITU 0-2 je eden je eden prvih filmov, ki pripadajo tako imenovanemu žanru »vsemirskih westernov«. V. 21. stoletju se namreč na mesecu dogajajo podobne stvari, kot so se v času osvajanja divjega Zahoda. Film je sicer fantastika, vendar pa nam spodbuja razmišljanja o bodoči borbi za prestiž na luni.

košarka

Gostovanje košarkarjev v ZRN

Pretekli teden so jeseniški košarkarji gostovali v zah. nemškem mestu Hanau na velikem mednarodnem košarkarskem turnirju. Poleg naših so se turnirja udeležile še ekipe nemških prvoligašev Osnabrücka in Mainza, ekipa Birsfeldena iz Švice, ekipa Dartforda iz Anglije in ekipa Hanaua, ki je bila okrepljena z igralcem Vrhniko Obidom.

Naši so na turnirju osvojili odlično drugo mesto, takoj za ekipo VFL Osnabrücka, ki je bila še lani državni prvak, letos pa je zasedla drugo mesto v nemški zvezni ligi.

V skupini A, kjer so nastopali Jeseničani, so bili rezultati naslednji:

KK Jesenice : USC Mainz 29:39, USC Mainz : YMCA Dartford 42:12, KK Jesenice : YMCA Dartford 35:25.

Prav gotovo največje presenečenje turnirja pa je bila polfinalna tekma med domačim moštvom TG Hanau in Jesenicami, katero so naši košarkarji dobili z rezultatom 40:26. Kljub izredno dolgi vožnji do Hanaua in naporu na igrišču v predtekmovalni skupini A, kjer so nastopali Jeseničani, so bili rezultati naslednji:

Ilirija (Ljubljana) : Jesenice 76:58

Jeseniški mladinci so v okviru republiške košarkarske lige v nedeljo gostovali v Ljubljani pri ekipi Ilirije, ki je trenutno na prvem mestu prvenstvene lestvice.

Pri moštvu Ilirije nastopajo kar štirje slovenski reprezentantje in razumljivo je da kaj več od kar najbolj častnega poraza naši niso mogli pričakovati. V prvem polčasu so domačini popolnoma nadigrali naše in ga zaključili z velikim vodstvom 45:26. Šele v drugem delu so jim bili mladi jeseniški košarkarji enakovredni nasprotnik in ta del igre celo odločili v svojo korist (31:32), toda za zmago je bilo to premalo, ker so dovolili preveliko razliko v prvem delu igre.

Koše za Jesenice so dosegli: Hudnik 18, Lozar 17, Vujančič 10, Šmid 9, Rožič 2 in Jeršin 2.

Kljub porazu pa moramo poudariti, da naši mladinci igrajo iz tekme v tekmo boljše, kljub temu, da je že štirinajst dni odsoten njihov trener Kučina in igro usmerjata igralca Lozar in Jeršin.

V nedeljo, 19. septembra pa se bosta ob 10. uri na igrišču Podmežaklje srečala gorenjska rivala kranjski Triglav in Jesenice. Privržencem košarkarjev se obeta zanimiva borba.

B. r.

nju, so naši zaigrali izredno učinkovito in uspeli zmagati. V finalni borbi pa so naslednjega dne izgubili proti košarkarjem iz Osnabrücka, ki so imeli v svoji vrsti več visokih in odličnih igralcev, med njimi tudi dva člana nemške državne reprezentance.

Ob zaključku košarkarskega turnirja je bilo sredi čudovitega mestnega parka v Hanau še ponovno srečanje ekip Hanaua in Jesenic. To je bilo obenem srečanje, ki

Jesenice : Nanos (Postojna) 92:69

Preteklo sredo so Jeseničani zopet osvojili dve dragoceni točki. Premagali so moštvo Nanosa iz Postojne, ki je glavni kandidat za izpad iz republiške lige. V prvem polčasu so gostje naleteli na slabo razpoložene domačine, ki so dovoljevali nasprotniku prav vsak prodor na koš. Rezultat take igre je bila prednost 12 točk, ki so si jo gostje priborili do prvega polčasa. Po odmoru pa se je situacija hitro spremenila. Jeseničani so najprej izenačili, nato pa so z nekaj zadetki od daleč in z nekaj kontra napadi počasi večali razliko. Čeprav so še vedno igrali pod poprečjem, so vseeno zmagali z veliko razliko 23 točk. Pri Jeseničanih je tokrat dobro zaigral Campa.

Ilirija : Jesenice 77:49

V soboto so Jeseničani doživeli prvi večji poraz v jesenskem delu tekmovanja. Izgubili so srečanje proti vodilni Iliriji iz Ljubljane z rezultatom 77:49, polčas 38:17. Že sam začetek ni obetala dobrega. Jeseničani so tokrat zaigrali zelo slabo. Kljub temu, da je bila ekipa Ilirije boljši nasprotnik, pa je rezultat vseeno previsok. Razpoloženi ljubljancani so začeli tekmo v silovitem tempu, kateremu se Jeseničani v prvem polčasu niso mogli upirati. Šele v drugem delu igre so se na igrišču nekoliko znašli in postali enakovredni domačinom. V tem polčasu je najbolje zaigral Božič.

Ilirija (Ljubljana) : Jesenice (ženske) 46:69 (27:29)

Na gostovanju v Ljubljani so članice Jesenic ponovno izbojevale dokaj težko zmago. Po uspelem startu in vodstvu desetih točk, so naša dekleta precej popustila in dovolila, da se jim nasprotnice približajo na dve točki. V nadaljevanju srečanja pa so ponovno zaigrale borbeno in zaslužno zmagale. Vsekar pa naj bo težka zmaga našim dekletom v opomin, da je potrebno prav vsako srečanje vzeti resno in le na tak način bodo izključena vsa neprijetna presenečenja.

Koše so dosegli: M. Vudrič 28, Bertonec 24, Ivnik 8, Vujančič 6, Benedičič 3.

V III. kolu zmaga

V srečanju odbojkarjev SSD Kovinar in OK Trebnje, ki je bilo na sporedu preteklo nedeljo, so zmagali prvi z rezultatom 3:0 (6, 10, 13). V prvem nizu, ki je bilo odigrano na prostem, so gosti ves čas igrali podrejeno vlogo in kazalo je, da bo tekma odigrana zelo hitro. Toda za tem se je vilo in kljub čakanju se je bilo treba preseliti v

telovadnico. Tam so se gosti bolje znašli in so zlasti v tretjem nizu nudili resen odpor.

To nedeljo je na sporedu na Jesenicah srečanje z moštvom OK Elektrokovina iz Maribora, ki je odlično štarvalo. Zato se obeta zanimiva tekma in je nemogoče reči, kdo je favorit.

T. Š.

Pomemben uspeh športnikov ZPSŽ na četverroboju v Sisku

V soboto 11. in v nedeljo 12. septembra so se športne ekipe ZPSŽ ponovno udeležile športne manifestacije, ki jo je pripravil in organiziral center za rekreacijo železarne Sisak. Letos se je poleg ZPSŽ, rudnika Ljubija in železarne Sisak, tega tekmovanja udeležila tudi INA Sisak. Celotno tekmovanje je potekalo na zelo dobro pripravljenih športnih objektih, ki so v celoti last železarne Sisak, z njimi pa upravlja in jih vzdržuje center za rekreacijo. Zaradi zanimivosti naj povemo, da center razpolaga s plavalnim bazenom olimpijskih izmer, kinodvorano, dvorano za športne igre, dvema igriščima za odbojko in tenis, dvostezni avtomatskim kegljiščem, nogometnim stadionom, rokometnim igriščem, atletskim stadionom, centru pa pripadata tudi dve restavraciji in bife. Poleg tega pa imajo lepo urejen park, v katerem je mini golf. Vse to je izven mesta ter v neposredni bližini delavskega naselja. Za množično rekreacijo in športne igre delavcev pa dajejo letno okoli 40 milijonov starih dinarjev. Z delom na tem področju pa se ukvarja okrog 15 profesionalnih delavcev od dveh knjižničark, do vodje centra. Skratka, moramo priznati, da imajo izredne pogoje za rekreativno dejavnost svojih delavcev.

Prav zato je bila tudi organizacija tega četverroboja na primernem nivoju. Naši in športniki ostalih podjetij so nastopili v šestih športnih panogah in sicer: v mallem nogometu, streljanju z zračno puško, odbojki, namiznem tenisu, šahu in kegljanju na asfaltu. Najbolj zanimive borbe so potekale med ekipami ZPSŽ, ki so jih sestavljali športniki vseh treh železarn in ekipami železarne Sisak. Naše ekipe so bile dobro sestavljene in so tako od sedmih možnih osvojile kar pet prvih mest.

Rezultati:

mali nogomet: 1. železarna Sisak 5 točk, 2. rudniki Ljubija 3 točke, 3. ZPSŽ 2 točki, 4. INA Sisak 1 točka;

odbojka: 1. železarna Sisak 5 točk, 2. ZPSŽ 3 točke, 3. INA Sisak 2 točki, 4. rudniki Ljubija 1 točka;

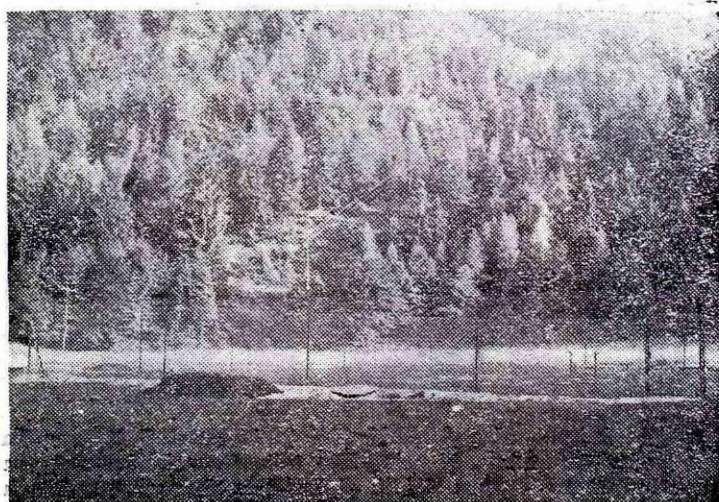
namizni tenis: 1. ZPSŽ 5 točk, 2. železarna Sisak 3 točke, 3. INA Sisak 2 točki, 4. rudniki Ljubija 1 točka;

kegljanje na asfaltu: 1. ZPSŽ 5 točk, 2. železarna Sisak 3 točke, 3. rudniki Ljubija 2 točki, 4. INA Sisak 1 točka;

streljanje: 1. ZPSŽ 5 točk, 2. železarna Sisak 3 točke, 3. rudniki Ljubija 2 točki, 4. INA Sisak 1 točka;

šah: 1. ZPSŽ 5 točk, 2. železarna Sisak 3 točke, 3. rudniki Ljubija 2 točki, 4. INA Sisak 1 točka.

Skupna uvrstitev: 1. ZPSŽ 25 točk, 2. železarna Sisak 22 točk, 3. rudniki Ljubija 11 točk, 4. INA Sisak 8 točk

V Mojstrani so jeseniški športniki zgradili dva nova tenis igrišča